

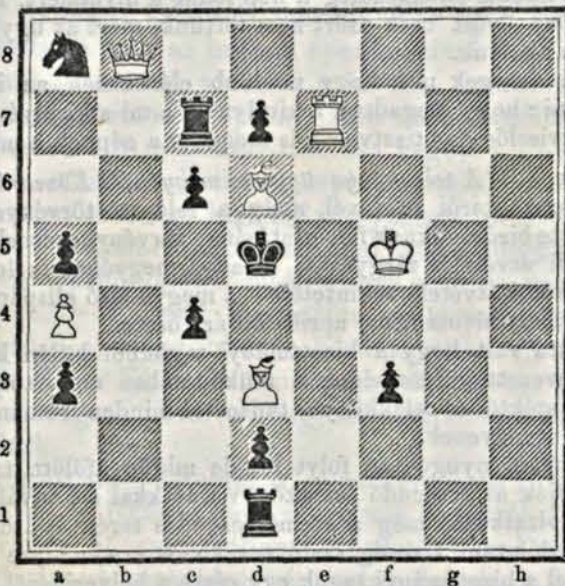
mit aggódnia. Ha a radnaikat azon szerencsétlenség érné, hogy a követség ezen ember nyerné el, nálunk már előre is fogadásokat terveznek arra, hogy az említett egyén az országgyűlésen bizonyosan a baloldal legszélső székére ülend.

SAKKJÁTÉK.

72-ik sz. feladvány. — Willmers Rudolftól.

(E szép eredeti feladványt a magyar sakkbárátoknak ajánlja szerző, ki jelenleg éppen Pesten mulat, s örülünk az alkalomnak, láthatni, hogy Willmers ugy a zongora, mint a sakkjátéka mellett egyaránt nagy művész.)

Sötét.

Világos.

Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

13-ik sz. játszma. — (Olasz megnyitás.)

ZÁRY ZS. és CSERESNYÉS I. között, Pesten, 1861. május 5-én.

(Ki feladványainkat eddig figyel-mmel kísérte, a matolás különféle neveivel bizonyosan e éggé megismerkedett. Elhatároztuk tehát, elő játszmaikat jegyzetekkel közlése által olvasóinkat a gyakorlati játéka is bevezetni. A játszma sorát az ugynevezett giuoco piano-val kezdjük meg, mely megnyitást az első három lépés képezi. E lépések mindkét részről a legbiztosabbak, s mint hogy olasz mesterektől erednek, e megnyitást „olasz megnyitás“-nak nevezük.)

Table with chess moves for Zary and Cseresnyés, including move numbers and piece notations like e2-e4, Hg1-f3, etc.

A 67. számú feladvány megfejtése.

(Weisz A. J.-tól.)

Table showing chess solutions for Világos and Sötét sides, with move notations like Ve7-d8, Ba8-b8, etc.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — Lessen: báró Meszény István. — Pesten: Cselkó György. — Kís-Kürtösön: Osemiczky Károly. — Parabutyban: Rothfild József. — Monokon: Skvör Antal. — B.-Ujvároson: Kovács Lajos. — Galsán: Sas Lajos.

Rövid értesítések. Gy-Fehérvár: H. L. A játszma lassan halad. Folytatását várjuk. — Parabuty: R. J. A feladványokat köszönettel vettük. — Bécs: G. S. Örülök sem feledik zú-k-el.

Színházi napló.

Péntek, május 3. „Becsületelő.“ Eredeti vígjáték Szigettil. Ezt követte: „a négy évszak“ című ballet a „Guzman Johanna“ operából. Szeretnők tudni, hogy kinek a kedvéért hoztatta színre az igazgatóság a „négy évszak“ balletet? Mert hogy a közönség nem gyönyörködik benne, azt az igazgatóság már többször tapasztalhatta. Vegyük hozzá még azt, hogy e különben is igen szegény ballet, a táncszemélyzet hiányos volta miatt, éppen nem úgy alakult elő, mint kellene, a gépezet pedig oly gyarló lábán áll, hogy csak az imádság tartja.

Végül csak azt említem, hogy saját felelősségemre ön, tisztelt szerkesztő ur! ezen soraimat bátran kiadhatja, mivel országos kalamitás lenne, ha Arad megye a köpenyforgatás megfigyelése nélkül követség szempontjából ily emberekre szorulna. Fényes Károly.

Szombat, május 4. „Bánk bán.“ Eredeti opera 3 felv. Zenéjét szerző Erkel Ferencz.

Vasárnap, május 5. „Kákán csomó.“ Vígjáték 1 felv.; és „Férj az ájtó előtt.“ Operette 1 felv. Offenbachtól. A „Kákán csomó“ ügyes kis vígjáték; sajnáljuk, hogy Lendvai játékaiban egy kicsit nagyon is szem előtt tartotta a vasárnapi közönséget, a művészet rovására. Az operette ma is tetszett. Szerdahelyin kívül Huber Ida és Markovics Ilka is jól forgatták magukat. Közönség csekély számmal volt jelen.

Hétfő, május 6. „IV. László.“ Eredeti szomorujáték 5 felv. Irta Dobsz Lajos. Ez uttal a darab új kidolgozás szerint adatott elő. Hogy szerző művét verse szedte, az a darabnak minden esetre előnyére szolgál, de ez előny sokkal nagyobb volna, ha szerző még egyet-mást, például a vak leány jelenetét kihagyta volna belőle. Legjobban tetszett Munkácsy-F-né, mint „Ayda,“ ki sok taps és kihívásban részesült. Szerzőt is kihitták.

Kedd, május 7. „Ilka és a huszártoborzó.“ Eredeti opera 3 felv. Zenéjét írta Doppler Ferencz.

Szerda, május 8. „A mama.“ Eredeti vígjáték 3 felv. Irta Szigligeti. Csütörtök, május 9. A színház zárva volt.

Szerkesztői mondanivaló.

5641. Fülöp-Daróc. Gulácsy László urnak. Az ön által küldött, egy tiszaméltó falu határára talált, s Hadrianus római császár idejéből való ezüst pénz darabja a Nemz. Muzemnak.

5642. Betlér. Sz. P. P. A., tiltakozásból nem érthetjük meg előggé világosan a sérelem minőségét. Tán legjobb is volna, az ügyet otthon elintézni s nem vinni a nagy közönség elé. Ha az egyet mostani tisztviselői nem bírják a közbizodalmat, bizonyosan könnyű lesz őket rábírn, hogy érdemesebbeknek engedjék át helyüket Engedje ön, e tárgyat önk házi ügyének tekinteniünk s a vizsgálkodásnak most kétszeresen káros voltára figyelmeztetniünk.

5643. Kapátok ormainról. Búbánat, Felsőhajítás. Hazámhoz s több efféle czímű, hangu és terjedelmű fiatal vers-munkák íróihoz. Vajjon mit vésettünk a hazai gimnasiunok nemes törekvésű ifjúságának hogy egy idő óta oly sürd küldi hozzánk „első zsegein-k“ mutatóványait? Tessék a tanár urakhoz fordulni, kik szívesen szolgálnak utbaigazítással — a mire mi itt egyáltalában nem érünk rá. Idővel, évek múlva, tanulmány és tapasztalás után — akkor is lesz még valahol szerkesztő. Tehát későbbi viszontlátalkozásig, most pedig egyelőre kimélet, oh ostromló, fiatal nemzedék!

Nyilt tér. *)

Nyilatkozat. Hirtling Boldizsár ur felszólítására válaszolom, miszerint: „Tarogató“-m meg nem jelenhetvén, t. előfizetőimnek siettem i leltő pénzeiket visszaküldeni; a minthogy azok, a nálam levő vevény szerint pénzeiket már jó régg meg is kapták.

Néhánynak azonban ezek közül utolsó postáját csak e napokban tudhatván meg a főpostakönyvből, intézkedtem, hogy ezek is — s közöttök Hirtling Boldizsár ur — azt mielőbb megkaphassák. Kelt Pesten, 1861-ki május 6-án. Simonffy K.

*) E rovatban közölt cikkekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

HETI NAPTÁR.

Calendar table with columns for day, Catholic/Protestant, Greek-Roman, and Jewish calendars, and dates for May and April.

TARTALOM.

Teleki László meghalt. Jákai Már. — 1848-1861. Szűcs Márton. — Zrínyi Péter és Frangepán Ferencz halála (folyt.) Pauler Gyula. — A bolcsák köve (vége). — A ki ávri tudóstársaság Lond-nban (képp 1.). W. A. — Felső bor-odi képek (képpel). — László Károly level-i Amerikából XV. — T. a. haz: A fumei határati és k-r sk delni noveld. Kenessey Albert. — G. óf Teleki László halálára. Dalmady Győző. — Irodalom és művészet. Ipar gazdaság, kereskedés. Kö-intézetek, egy-letek. M. újság? A magyar Akademia palojaja. Levelezés. Sakkjáték. Színházi napló. Szerkesztői mondanivaló. Nyilt tér. Heti naptár.

Felelős szerkesztő Pákh Albert (lak.: magyar-utca 1. sz.)

Pest, május 19-én 1861.

A Vasárnapi Újság hetenkint egyszer nagy negyedrétben 1 1/2 iven jelenik meg. Előfizetési díj Buda-Pesten házhoz küldve vagy postal uton külön a Vasárnapi Újságra félve 3 ft., a Politikai Ujdonságokkal együtt 5 ft. új pénzben. A Vasárnapi Újság a Magyar Sajtóval együtt (a Politikai Ujdonságok nélkül) félve 12 ft., évnegyedre 6 ft. új pénzben. — Az előfizetési díj a Vasárnapi Újság kiadó-hivatalához (Pest, egyetem-utca 4. szám) bérmentve utasítandó. (Szerkesztőségi szállás: magyar-utca 1. szám.)

CZUCZOR GERGELY.

Tizenöt esztendei, csaknem szakadatlan munka után végre be levén fejezve, most készült sajtó alá azon annyit emlegett és oly régóta várt nagy szótár, melynek kivitelét, a magyar tudományos Akademia kezdeménye és tekintélye mellett, Czuczor vállalta magára, s mely az Adalung-féle német — és a párisi Institut által kiadott francia vállalat példájára, a magyar nyelv egész szörendszerét gyökeres, kimerítő földolgozásban fogja tartalmazni. E munka által nyelvünk, — mely diszre, erőre és gazdagságra nézve bármelyikkel versenyez — tudományos tekintetben is, a mivel európai nyelvek színvonalára lesz emelve. Hogy e nagyszerű gondolatnak életet adott, az csak egyik felét teszi Czuczor érdemeinek, mert nem csekélyebb elismerés illeti az irodalom egyéb ágáiban kifejtett munkásságát is. Így többek közt az elsők közé tartozott, kik a népdalnak saját neve alatt helyet követeltek és tudtak kivívni az akkor még nagyobbára mellékvényekben ögyelgő magyar költészetben — miáltal Czuczor a tulajdonképeni nemzeti iskola egyik uttörője és előharczosa lett.

CZUCZOR GERGELY.

A mint ember és mint író egyaránt tiszteletreméltó férfi, született 1800-ban, dec. 27-én, Nyitra-megyében, Andód nevű helységében, földmives családból. Az elemi iskolákat Érsekújvárott, a gymnasiumot Pozsonyban végezte. Tizenhét éves korában a sz. Benedek-szerzetbe lépvé, mint ilyen hallgatta a bölcséletet Győrben, hittant pedig Pesten és Pannohalmán. Az egyházi rendeket 1824. végén vette föl s 1825-től 35-ig Győrben és Komáromban oktatói hivatalt viselt. Ott nemcsak mint emelkedett lelkű tanító, de főleg a nagy cholera ideje alatt mint hitszónok és buzgó lelkipásztor is meg tudta magát kedveltetni. Ez időköz alatt lépett föl „Augsburgi útközet“ című hősköteményével (1824.) Mind ebben, mind az ezt követő „Aradi gyűlés“-ben (1828.) mint a Vörösmarty-iskola kiváló, és saját felfogásu tagja tünik föl. Ezeket követte „Botond“ négy énekben (1831.) A Tudóstársaság 1831. februári első nagygyűlésében levelező tagul választotta. Már előbb, 1828-ban beutazta volt a magyar alvidéket egész Belgrádig, Hunyadi Jánosról tervezett nagy hősköteménye kedvéért a

helyszínén teendő tanulmányok végett. De az epos korszerűtlenségéről akkor folyt viták által elkedvetlenítve, művéből csak töredékeket készített el, melyek az 1834-ki „Aurora“ című zsebkönyvben láttak napvilágot. E becses zsebkönyvben — melynek az idő szerint egy műveltebb magyar családnál sem lehetett hiányozni — több románcz, ballada és dal foglaltatik neve alatt, melyek költészetünk gyöngyei közé sorolhatók. 1832-ben a hőskölteményhez szerzett tanulmányait történeti alakban földolgozva, kiadta ily cím alatt: „*Hunyady János viselt dolgai.*“

1835-ben a magyar tudományos Akadémia segédjegyzővé és levéltárnokká választotta, minek folytán Pestre költözött s addig irt összes költeményeit „*Poetai munkái*“ cím alatt még azon évben közrebocsátotta. Az ezek közt találtató, főleg népies dalok könnyed, világi zamatu tartalma, a mellett zárdán kívüli élete, egy hivatalban magasán álló, de vakbuzgóságban melyre süllyedt egyházi férfit titkos feladása csábított ellene, minek folytán „*Poetai munkái*“ Metternich kormányán rögtön a tiltott könyvek számba jegyezte s elkobzásukat is csak a helytartótanács erőlyes fölterjesztése tudta meggátolni. Azonban a költőnek előleges főnöki engedély nélkül többé semmit sem volt szabad kiadni. E barbar tilalom következtében azután darabig álnév alatt volt egyik szorgalmas és tekintélyes dolgozó társa Bajza híres „*Athenacum*“nak, mely önálló, szokatlanul bátor és nemes irányával, alaposágával, nemcsak az új irodalmi nemzedéknek szolgált hatalmas példányiskolául és az új korszak lelkes előherczosául, hanem közéletünkre is jótékony és érezhető befolyást gyakorolt.

De az irigység és roszkarat, nem elégedvén meg Czuczor irodalmi munkásságának oly csalárd módon akadályozásával, folytatta áskálódásait s még azon év folytán udvari rendeletet eszközöltetett ki, melynél fogva a főpát kénytelen volt őt visszahíni a fővárosból. Az akkori titkos-kémhivatal, minden ellenlépését sikerelenné tevén, 1837. közepén harmadszor is Szentmártonba költözött a méltatlanul üldözött derék férfi. Ott az apátsági könyvtárban keresett foglalkozást magának, míg a tanév kezdetén, előbb a győri Lyceumba, aztán az akademiába magyar nyelvészirodalom tanárává nevezték ki. Azonban a titkos feladó ittsem hagyott békét az egyszerű, de fennkölt lelkű szerzetesnek, kinek az a bűne volt, hogy ragyogó elméjével nyílt szabadelvűséget, vallásos szelid lelkével meleg honszeretetet tudott párosítani. A helytartó-tanáctól nyert megerősítés után alig négy hétig működött hivatalában, hirtelen elmozdítási parancs érkezett, mit a főigazgató — méltó elismeréssel visel-tetvén Czuczor érdemei iránt, fájdalommal teljesített. A hallgatói által közösen szeretett jó tanító az ifjúságot a számára rendezett bucsu fátylasmenet alkalmával megnyugvásra és utódja iránti tiszteletré intvén, rövid ideig Pannónhalmára vonult, aztán alkalmat nyert lyocumi tanársága újonnan elfoglalására. Harmadik győri lakása alatt készítette el „*Cornelius Nepos munkái*“nak jeles fordítását és „*Washington életét*“ Sparks Jared után — mely a Bajza által szerkesztett becses „*Történeti könyvtár*“ egyik jeles darabja.

A derültni kezdő politikai láthatár alatt a költő ellen folytatott üldözés ereje is meglankadt s számára mind az irodalomban, mind az életben megint szabadabb mozgást biztosított. 1840-ben ismét megjelent az akadémiai nagy-gyűlésen s a lelkes Guzmics Izidor, szerzetes- és író társa fölött tartott emlékbeszédével az iránta mindig változatlan tisztelettel és ragaszkodással viseltető közönséget zajos tapsokra ragadta.

1844-től fogva különböző nemű szép költeményeit ismét saját neve alatt kezdte közrebocsátani. Ugyanekkor az Akadémia, rég tervelt összehasonlító és származtató nagy szótárának kiadása iránt intézkedvén és egy ember általi kidolgoztatását határozván el, választása egyhangulag nyelvünk alapos ismerőjére, Czuczorra esett, ki e czélből az egyházi és világi előjárások megegyezésével 1845-ben ismét pesti lakossá lett. Azóta páratlan buzgósággal és szakértelemmel folyvást a nagy munkán dolgozik, melyet csak az idén sikerült tökéletességre vinnie, és mely tulajdonképen az egész magyar nyelv gyakorlati részét magában foglalja.

Hanem a költő közbeeső ideje sem maradt nehéz szenvedések és súlyos megpróbáltatás nélkül. Most tizenhárom éve, midőn a szabadságérzet villanyfolyama Európát átrévezge, hazánkban is minden jóra való szívet, minden kart megmozdított — míg sok ifjabb pályatársa fegyvert ragadott nemzeti önállásunk és ősi alkotmányunk oltalmára — a bátor lelkű szerzetes tolla sem pihen-

hetett tétlenül. Ekkor irta a „*Riadó*“ című híres csatadalt, mely a két haza vérontozta térein minden lakot, minden szívet bejárt — és írójának nemsokára szabadságába került. Az osztrák hadseregnek 1849. elején Pestre történt bevonulásával jan. 18-án este Windischgrätz Czuczort is elfogatta s hat esztendei vasas rabságra íteltette. A szótár készítésével foglalkozva, a budai várban raboskodott a nemes férfi máj. 21-ig, midőn Buda a magyar hadsereg diadalmas kezébe kerülvén, a kormánybiztosok fogságából kivezették, miután a József-kaszárnya őrségét a berohanó honvédek dühétől megmentette. Aztán meggyengült egészsége ápolására Tihanyba vonult, de midőn a császári hadsereg fővárosunkat megint elfoglalta, menhelyét elhagyva, magát b. Kempen cs. altábornagynál újra bejelentette. Ez fogsága helyeül a pesti franciscanus zárdát jelölte ki, hol a nagy szótár megszakadt fonalt ismét fölvette. De az önkény vaskarja ártatlan munkaköréből rövid időn kiragadta. Először az Újépületbe, majd Budára s 1850. aprilisében Kufsteinba huzolták. Itt külön börtönszobát és írásra engedélyt nyert ugyan — folytatta is a szótárt, és lefordította Tacitus „*Germaniáját*“; de a sok sanjaruság és nemzeti bukásunk szörnyű tudata kedélyét és egészségét úgy megviselték, hogy hanyatló életerejére nézve épen jökor érkezett a császár kegyelme, mely 1851-ben, a magyar tud. Akadémia elnöke Teleki József szünteleni sürgető közbejárására, törvénytelenül elvett szabadságát visszaadta.

Azóta fővárosunkban tartózkodik. Összegyűjtött népdalait 1854-ben, majd második kiadásban 1855-ben Friebeisz István bocsátotta közre. Összes költeményei Heckenast Gusztávnál jelentek meg csinos 3 kötetben. S ha tán már az a muzsa, mely költészetünket annyi maradandó kincsel gazdagította, végkép elhallgatott volna is, azért hisz-szük és óhajtuk, hogy a magyar tudományosság egyik disze még sokáig éljen, a tudomány és a nemzeti nyelv gyarapodására!

Zilahy K.

Két pisztoly.

Mindig csak gyász, oh mindig csak!
Még elhunyt az ég magy;
Maholnap lehell e honnak
Valamennyi csillaga!

Ott ragyogtak még nem régen
Széchenyi és Teleki:
S im, ma mindakettő vérben!
S tán egy szellem ölte ki!

Az egyiknek az agyából
Ragyogott az elmefény;
S oda lőtte pisztolyából
A golyót egy denevér.

A másiknak szíve, lelke
Volt, mint a tűz, lángoló;
S ott furdított a kebelbe
Az istentelen golyó.

Nem tűrhették a pokolban
Ezt a szívet, azt az észet,
Mely, ha fénye ki-kilobban,
Szent szabadságot tenyész.

És egy daemon szívnek, észnek
Kellő közébe lőtt;
S porba ontá azt a vért, meg
Ezt a drága agyvelőt.

De ne félj, te elhagyott nép!
S gyászba süllyedt árva hon!
Lesz tömérdek csillagod még,
Mely vezessen utadon.

És ha e sok csillag aztán
Mennyeid boltját beteléd:
A dicsőség szép tejtűjén
Haladunk a czél felé.

Pájer Antal.

Az a hajdan . . .

(Ajánlva Maros-, Csik-, Három-, Aranyos-, de legkívált Udvarhely anya-széknek.)

Az a hajdan krisztálytisza Nyárád
Mest mért szöke s mindig zavaros?
Régi monda. Tanulság okáért
Kedvem indult elbeszélni most . . .

János Zsigmond Erdély fejedelme
Unta magát, dolgot kerestett . . .
És talált is: elkezdette nyomni
Ezt a szabad székely nemzetet.

De elődink reá kiöltöttak,
Hogy beléje megrezdült a hon:
Szabadságunk vadon őse cserfája
Hagyd virulni, mint nőtt szabadon.

S őseze csaptak. Elverék a székelyt
Nyárádparton Majláth és Radák.
Órrát, fülét a fejedelmeknek
Győzedelmi jel gyanánt adák.

Azóta lett a Nyárád hulláma

Olyan szöke, olyan zavaros . . .

Eddig szól a monda. Elbeszéltem.

Okuljatok szét nem huzni most.

Szolga Miklós.

Zrini Péter és Frangepán Ferencz halála.

(Vége.)

Az éj meghozta Frangepának is az óhajtott nyugalmat. — Reggelre háborgó kedélye lecsillapodott. Mi Zriniiben a harczokon nevelt bajnoknak halálmegevetése, büszkeség és azon érzés volt, mely a méltatlanul szenvedőt magasztos nyugalommal tölti el: azt Frangepánban a kényszerűség érzete, és a hit eredményezte. Mint buzgó keresztényen készült a halálra, kiúzvén szívéből minden haragot, minden keserűséget. Megalázódásában hajlandóvá lett, önmagát vádolni inkább, mint azokat, kik e csufos halálra kárhöz-taták. Korán felkelt, a feszület előtt leborult és délig meggyónt, megáldozott. „Csak azt sajnálom — mondogatta a guardiának — hogy bűneimet eléggé meg nem sirathatom.“ — Ebéde után nyugodtan fogadta a biztosokat. Sajnálkozását fejezte ki, hogy a császár megbántotta és bocsánatot kért tőle. „Már megbocsátott“ — mondá Abele. „Ugy hát én is imádkozni fogok érte, a más világon, imádkozni, szerencsés kormányzásáért!“ családjaért! válaszolt Frangepán. Ajánlá neki Veniero Bernát apródját, kielégítetlen hitelvezőt, a kapuczinus atyákat, az egyetlen még élő Frangepánt, Orpheus rokonát *) és nejét Juliát, ki Naro marchesenek leánya volt. „Szeret-ném, mondá — ha valami emléket küldenének neki hagyatékom-ból, szeretném még egyszer levéllel megkeresni!“ — „Megteheti!“ — volt a vigasztaló válasz, egyéb kívánságát is tekintetbe veendi a felség. Orpheus ugyan vétkes és menekült, de a bűnbánó előtt nem lesz elzárva a kegyelem kapuja. „Kérdésére, mily halálnemre íteltetett, azt mondák, hogy jobb kezét és fejét fogják levágni. A kézvesztés aggasztá. „Nyugodtan halnék meg, mondá, ha ezt elengednék!“ A biztosok hallgattak. Látták, mennyire kívánja az enyhítést, de ép azért tartogatták az utolsó pillanatra. Mindnyáján sirtak, midőn nekik bucsut mondott és megköszönte fáradságukat. „Nincs mit köszönni — mondá Abele elérzékenyülve — szerettem volna kellemesebb ügyben lenni nála, de mint hű szolgálknak engedelmessédkedni kellett!“ Frangepánnak végső kívánsága volt, még egyszer láthatni, ölelhetni Zrinit. Megengedék oly föltétel alatt, hogy jelenlétükben és németül beszéljenek. Magára maradván Frangepán, nevének irt a velencei földre. **) Kedves Juliám! ***) Vétkemért bünködöm, meghalok. E néhány sorral még egyszer megkeresve bucsuzom tőled és kérlek, bocsásd meg, ha valami szenvedésednek oka voltam, bocsásd meg, mit házasságunk alatt ellened netán vétettem, valamint én is megbocsátok neked minden tudván, hogy még megbántásaid is csak irántam való szerel-medből származtak. Bucsut mondok barátainknak, ismerőseimnek! imádják értem Istent, kinek színe előtt néhány óra múlva megjelenek. Kedves Juliám, nagyon szeretnék emléket küldeni szerelmem jeléül, de én szegény vagyok, semmim sincsen! A felséget kértem tehát, s ő kétségkívül teljesíti kívánságomat: juttasson neked valamit. Elbucsuzom Orpheustól, bocsásson meg nekem, forduljon kedvemért a császári kegyelemhez, én is könyörögtem érte. Emléket nem küldhetek, neki való dolog nem áll rendelkezésemre! bocsásson meg! És most Isten veled, kedves Juliám, Isten veled, Isten veled! Szeretlek és világban, szószólód leszek ott fenn a más világban. Szeretők hűségese férjed, Frangepán Ferencz.“

Este hét óra felé átvezették Zrinihez. Abele, Molitor, Podesta, Ehr kapitány és két kapuczinus ment vele. Zrini már értesítve volt. „Kedves uram bátymám! — szólítá meg Frangepán — mint-hogy holnap meghalunk, a tanácsos urak engedelmeivel még egyszer átjöttem látni, bucsut mondani. Bocsásson meg, ha megbántottam! Nagyon szeretném, ha életét halálommal megválthatnám. Bátymám mint hős fog szemébe nézni a halálnak, mely mindket-
tőnknek dicsőségére fog válni. Szenvedjük el tehát bátran, férfiasan. Isten áldja meg kedves urambátyámat, ott fenn, reménylem, az örök üdvösségben ismét találkoznunk!“ — Zrini megindult. — Mindketten térdre hullva egymás nyakába borultak, egymást össze-visszacsókolák. „Köszönöm öcsém! — mondá Zrini, könnyelt szemekkel, köszönöm, hogy még egyszer meglátogattál. Megbocsátok mindent, de bocsásd meg te is, mert én vagyok oka szerencsétlen-

*) A Frangepánok családján e név nem fordul elő. Ugyátszik, már hajlottabb kora ember s valami oldalagnak tagja lehetett, mert Frangepán Ferencz is a család végső ivadékának tekinté magát. Talán a „Rev. de Hongrie“-ben említett Ostrosicz gróffal azonos, kinek várát császári hadak szállották meg, s a ki sok pénzen vásárolta az udvarnál kegyelmét részvéteért az összeesküvésben?

**) Olaszul.

***) Az eredetiben Lullia áll, én a szokottabb Juliát irom.

P. Gy.

ségednek. Én nem félek, derülten halok meg, de tégedet, tégedet sajnállak!“ — „Együtt halunk meg, mint férfiak — végeze Frangepán. Isten veled! Holnap ilyenkor már egy jobb világban, derültebben mint most, ölelkezünk.“ Midőn távozott, arca nyugodt volt, szemében egy köny sem csillogott. Lelke már egészen elfordult a földtől; még csak egyszer kérdé Abeletől, nem fog-e elengedtetni a kézlevágás! „Folyamodásunkra még nem érkezett válasz!“ volt a kitérő felelet.

Frangepán ájtatosságban elmerülve imádkozva földi élete utolsó éjjelét. Zrini még családjára gondolt és levelet irt nevének, „Zrini gróf özvegyének“, mint a boritékon állott *): „Anna Katalina, én gyönyörűségem — így bucsuzott tőle — midőn e sorokat olvasod, ne sirj. Holnap 10 órakor nekem és bátyádnak fejét veszik. Ma egymást megölelgetvén, elbucsuzunk, tőled is e világon örökre elbucsuzom. Megbocsásd, ha mit tudok, megbántottalak. Legyen Isten a dicsőret, a halálra bátor, kész vagyok. Hogy a haláltól semmit sem irtódom, azt Istenben való bizodalom munkálja, ki nekem életet adott s nekem meghalónak irtalmasságát nyújtja. Ö szent felségét, kihez holnap napon menni bízom, szüntelen azon kérem, hogy a boldogult lelkek dicsőségében veled együtt az ő látásában örökké gyönyörködjünk. Egyebem irni vagy kedves fiamtól vagy javaink rendezéséről nincsen. Mindent Isten akaratjára bízom. Kérlek, ne sirj, a kénytelenség parancsolja. Isten áldjon meg édes leányommal Aurora Veronikával. Bécsujhely, az én halálom előtt való napon, april 29. esti hét órakor.“

April 30. fölvirradó napja ébren imádkozva találta az elítélteket. Míg a városnak még nyitott kapuját bezárták, örökkel meg-rakták, fegyveres polgárok a vérpádot bekeríték: szobáikban utolsó miséjüket hallgatták. Zrini bőtölve akart meghalni, s már harmadnapja mitsem evett, mitsem ivott; most a gyöngeség erőt vett rajta. Elájult. Majd összeszedte magát (balzsamot és alker-mest vevén be) tudván, hogy most van leginkább szükség erejére. Még szölvött Abelevet és Molitorral, nekik nevéhez irt levelet átadá, a császártól bocsánatot kért, kegyébe ajánlván egyetlen fiát Boldizsárt. A hirt, hogy az alsóausztriai nemesség mint halálra ítéltet fiával köréből kizárta, s Dornhoffer György van megbízatva a hártázat felvolvasásával: szintén türelmetlenül fogadta. „Jól van, jól van! mondá, csak ártatlan fiamra ne háromlőjek belőle hátrány . . . Pedig a törvény szerint — vágott vissza Abele — büntetést érdemelnek meg az ártatlan gyermekek is. Az apák keserű szölvőt ültet-tek, a gyermekek fogai vásnak el, mondia szent Jeromos; kintő hű szolgálókat fejében azonban visszanyerheti majd Boldizsár e kincset. Dornhoffer felolvasá a végzést. A biztosok távoztak. Zrini végszavával fiát ajánlá nekik. **)

Frangepán szintén nyugodt vala, csak a kézvesztés keserité meg végső perceit. Mily örömet adnám oda fejemet, ha jobbotat megtarthatnám! sóhajta és ígéretet vett Abeletől, hogy az ítéletet végre nem hajtják, míg kérvényükre válasz nem érkezett. Azután meg a császártól kér bocsánatot és elbucsuzván a biztosoktól meg-ölelte, megcsókolta Abelét.

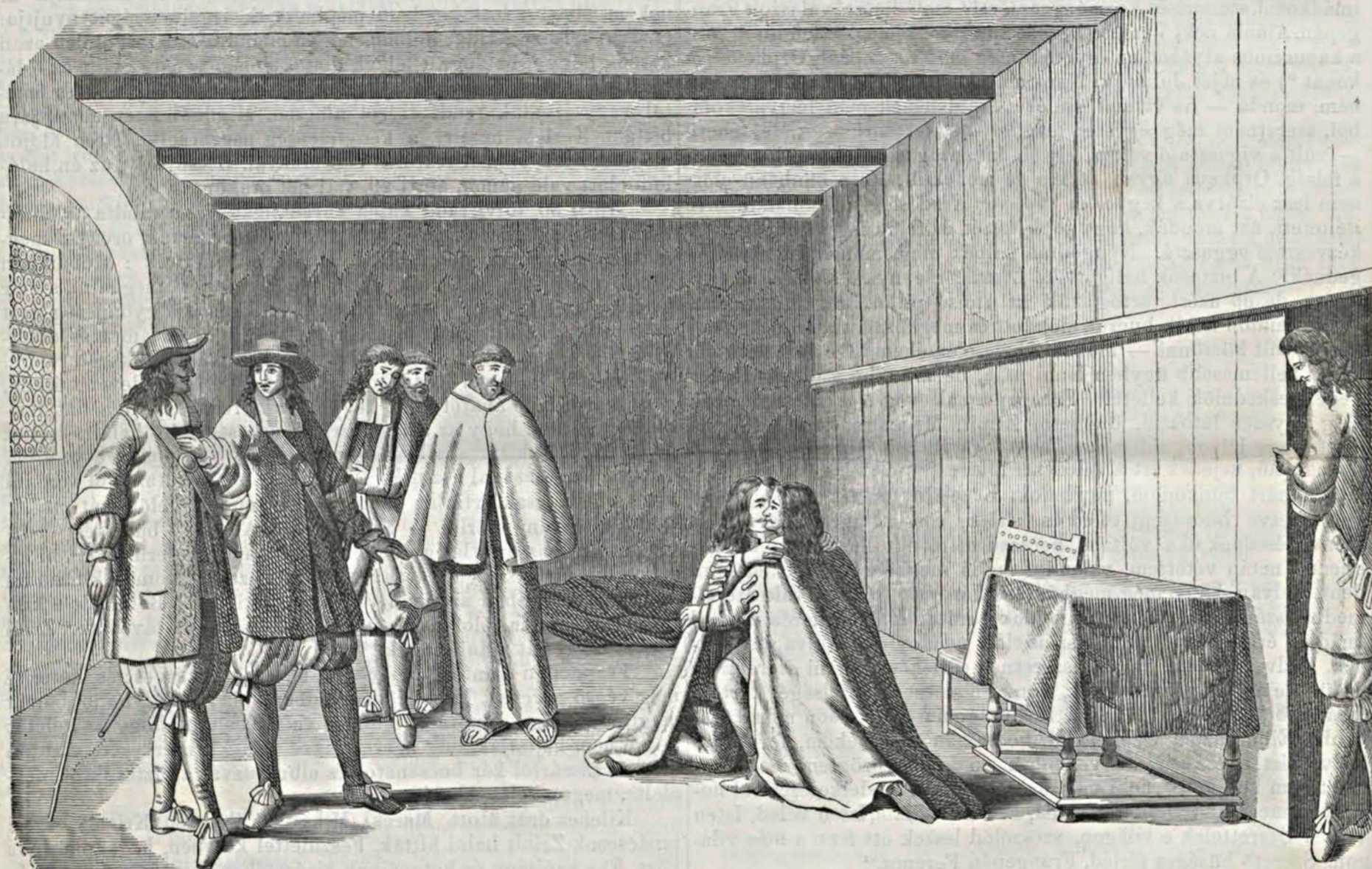
Kilencz órát ütött. Marckl Mihály és Gerubel Kristóf városi tanácsosok Zrinit halni hitták. Feszülettel kezében, hét kapuczinus közt, Ehr kapitány és katonáinak kíséretében lement a fegyvertár udvarába. A nyitott folyosón szőnyeggel beborított helyen a biztosok, a tanácsosok várakozott. Haan Miksa írnok hangosan fölolvása a halálítéletet. „Minthogy Zrini Péter örökös jobbágy — így hang-zott lényegileg — esküjét megszegve, a császár jótéteményeiről megfélekedve, nagyravágyás, boszuvágyás, merészségből a felség-sértés bűnét követte el, nevezetesen többekkel összeesküdött, a külföldön, a hazában szövetségesekeket szerzett, Frangepánt és a császár egyik tisztét — Tattenbachot — elcsábította, Csáktornyan a császár hadának ellenszegült, a felsőmagyarhoni nyugtalanságokas szította, Kapronczát csellel megvenni iparkodott, a felség, felség-házát és dicsőségese kormányzását egyik leveleiben aljas, becstele-nítő szavakkal illette, és más czéges gonosztetteket követett el, s e vádak alól, magát ki nem tisztázhatta: a bíróság ítéletét a fel-ség megerősítvén rendelé, hogy minden hivatalát, jószágát vesz-tvén, emlékezete a világból kitoröltessék, személye a bakónak át-adassék, feje, jobbkeze levágassék megérdemlett büntetésül, mások elretentő példájára!

*) A boritékon németül, a levelet horvátul írta, horvát nevének.

**) E fiu volt az utolsó Zrini, kimintán föledve apja halálát, híven szolgálta Lipótot, pusztá gyauura elfogottt és 20 évi szenvedés után grázi börtönében halt meg 1703-ban. P.

Zrini csendesen imádkozott. Midőn a város bírása pálcát tört fölötté és lábaihoz veté, még kérdé: nincs kegyelem? Abele intéseére Stocker Mihály irnok fölolvása Lipót rendeletét, mely a kézlevágást elengedé. Zrini fejbőlirtva köszönt és a katonák közt megindult. A szomszéd udvarba nyíló kapu kitérült és fölűnt a 6 öl hosszú fekete vépad. Szemben emelvény állott a biztosok számára, köröskörül fegyveresek, mögöttük az udvaron, a falakon, a szomszéd házak tetején gyér számu nézők foglaltak helyett. A vépadon felgyürközve, pallossal Mohr Miklós, a soproni bakó állott. Ah — sohajta Zrini megpillantva őt — ha most kardom volna, hogy kezemem halnék, s ne kellene a hóhér keze alá mennem. *) A kapuczinusok csillapíták: Isten rendelése, nyugodjék meg benne. Nem volt szükséges. Ezek — mutatott büszkén a nézőkre — jobban fognak félni a csapástól, mely rám méretik, mint én magam. **) A vépadon a feszületet megcsókolván a guardiánnak adá, hosszú mentéjét leveté, dolmányát kigombolta, s megigazítván haját, ap-

gyelmet. A vépadra szilárdan lépett, és még egy negyedóraig latin imákat mondott: „Oh én uram Istenem! fohászodott hangosan, bocsásd meg bűneimet! nagy bűneim súlyosabb büntetést érdemeltek volna, de te véghetetlen irgalmasságodban ennyire enyhítetted, miért hála és dicsőség legyen te neked. Ha valamit, mivel megbántottalak, gyónásomban, vallomásaimban eltitkoltam, bocsásd meg halálod, kinszenvedésed érdemeért, és úgy tekintsd, mint mi nem, akarattól, hanem halandó gyöngye elméből származott. Uram Istenem! légy velem halálom ez órájában, bocsásd meg bűneimet és vedd fel lelkeimet örök üdvösségedbe!“ Azután mentéjét apródjának adván, dolmányát kigombolta. Veniero hosszú haját egyengeté és szemét beköté. Frangepán még egyszer összeszedte, leküzdötte magát, letépte a kötöt, megcsókolá a guardián feszületét és a néphez fordult: Szentanui halálomnak — mondá — okuljatok szomorú sorsom! Szeressetek Istent, legyetek hívei a császárnak és kerüljétek a nagyravágyást, mely e romlásomat

ZRINI ÉS FRANGEPÁN UTOLSÓ TALÁLKOZÁSA.

(E kép hátsólapja egy rajznak, mely még 1671-ben jelent meg Bécsben egy könyvben, mely Nádasdy, Zrini és Frangepán esetét tárgyalja, Leopold császár parancsára német, latin, olasz, spanyol és francia nyelven adatott ki, 12 gyaró rézmetszvényvel, melyek egy-egyikének facsimilejét jelen rajzunk mutatja. A könyv szerzőjeül maga Abele Kristóf tartatik.)

ródjának aranyhimes zsebkendőt nyújtott, kösse be szemét. Letérdelt és halkán imádkozott: Uram, a te kezembe ajánlom lelkemet! A bakó hozzávágott. A csapás átszelé torkát, derővid, vastag nyakán megakadt. Újra hozzávágott, majd késsel kanyarítá le az élettelen törzsökről a fejet. A hullát, a patakzó vért fekete posztóval beborították. A nép Zrini lelkéért imádkozott, midőn Frangepánt az első udvarba lehozák. Halálos ítélete felhozá, hogy Zrininek társa volt kárhuzatos merényében, hogy a horvát rendeket Zágrábban elcsábítani törekedett, a Száván császári élelmet fölfogott, s egyik levelében hallatlan gunyvevekkel illette a császárt, családját és az egész német nemzetet — utalván arra, mit Csoknics kapitánynak írt, hogy a károlyvárosi német békafojókától egy cseppet sem fél! Frangepán nem is figyelt, behunyott szemekkel imádkozva a kezében tartott feszületet csókolgatta. Meghallván büntetésének enyhítését, föltekintett és hangosan megköszönte a császári ke-

kozó. Isten veletek! imádkoztatok lelkemért, én meghalok és imádkozni fogok értetek a másvilágon. Isten veletek, Isten veletek!“ Az udvarban hangos zokogás hallatszott, midőn szemét újra beköték és letérdelt. Még Jézus Mária neve lebbent el ajkairól, midőn a hóhér pallosa megvillant. A bakót Zrini halála megzavarta, csapása Frangepán jobb vállát hasította ketté. A szerencsétlen elbukott. Vére patakzott; föl akart vergődni. „Jézus, Mária, kiáltá tiszta átható hangon... mein einziger Trost!“ *) A nép zugott. Végezd, végezd, — kiálták a bakóra — ne hagyj véreben fetrengegni! A kétségbeesett hóhérnak második csapása sem ütötte le a fejet, mely csak harmadszorra vált el törzsökétől. A nép dühöngött, össze akarta tépni. Katonák körülfogák és tömlőzbe vivék. Ügyetlenségének büntetése félévi sánczmunka lett Bécs város árkaiban.

A hullák kevés ideig közszemlére valának kitéve, majd a kész koporsókban, 8—8 feketébe burkolt férfi vállán, Ehr kapitány

*) Egyetlen vigaszom!

*) Cserey 41. k. Nemzeti könyvtár.

**) Szalay V. 142 l.

századának kisérétében, „kereszt nélkül, gyertya nélkül,“ a székes-egyház temetőjébe vitettek. Sok ezer nép gyűlt össze, nem gyalgva a holtakat, mint a bécsi porság Nádasdyt. A temetőben néhány pap várt és megadá nekik az egyház végtisztségeit.

Sirjukat veres márványlap borítá, pallosson két halálfélvel, latin felirattal: „E sirban fekszik gróf Zrini Péter, horvát bán és Frangepán Ferencz ögróf, családjának utolsó ivadéka, kik, mivel a vak a vakot vezeté, mindketten e verembe estek. 1671. april 30. reggeli kilencz óraker. Ambitionis meta est tumba.“ *) A hóhérpallos a bécsujhelyi városházba került. A vér nagy rozsdafoltokat hagyott rajta. Szolgakezek két distichonban irák lapjaira gyászos nevezetességét:

Hicce rebelle caput vindex demissit ensis,
Frangepane tibi, Petre tibi que Zrini.

és a tulsó oldalon:

Frangepan et Petrus gladio ceciderunt sub isto
Zrinus iste comes, marchio alter erat. **)

A Zrini név Gnade lett, a Frangepánt nem volt kitől elrabolni. Lipót két-két ezer misét mondatott lelkük üdvéért, de a magyar nemzet nem bocsátá meg neki e szigort soha. 34 év múlva, midőn halálos ágyán fektüdt, Rákóczi Ferencz, Zrini Péter unokája, a magyarokkal Bécsét retteggetté, és még később Cserey Mihály irható: „Soha semmi dolog a magyarokat úgy el nem idegenité, mint azoknak a nagy uraknak a megöletése, úgy annyira, hogy a mai jelenvaló 1710. esztendeig nemcsak nem szűnik, sőt napról napra lobog a magyarok motusa a császár ellen!“

A szabadság vértanuinak tekinték őket és most 190 év után is minden magyar utazó, ki Bécsujhelyt megfordul, kegyelettel látogatja meg a helyet, hol a vitéz Zrini Péternek és az utolsó Frangepánnak feje porba hullott. ***) Pauler Gy.

Felső-borsodi képek.

(Folytatás.)

És most hagyjuk el a Bódva völgyét s ha csak lehet, nyergeltessünk, vagy gyalog tegyük utunkat az erdős bércek ösvényein. Kellemes utakon, bájoló tájakon haladva elérjük a

*) „A nagyravágyásnak határa a sir.“ Van még egy distichon is e lapon, mely jelenleg a székesegyház falába van illesztve, kiigészító a „gyalázatos epithaphiumot.“ (Cserey):
Discite mortales, ex casu discite nostro
Observare fidem regibus atque Deo.

**) Zrini és Frangepán, lázadó fejetek e boszuló kard ütötte le, és a másik: Zrini és Frangepán e kard alatt vértettek el, az egyik gróf, a másik ögróf volt!

**) E helyen márványtábla van. A fegyvertár eltűnt, s helyét most a városi serfőzház foglalja el. — P. Gy.

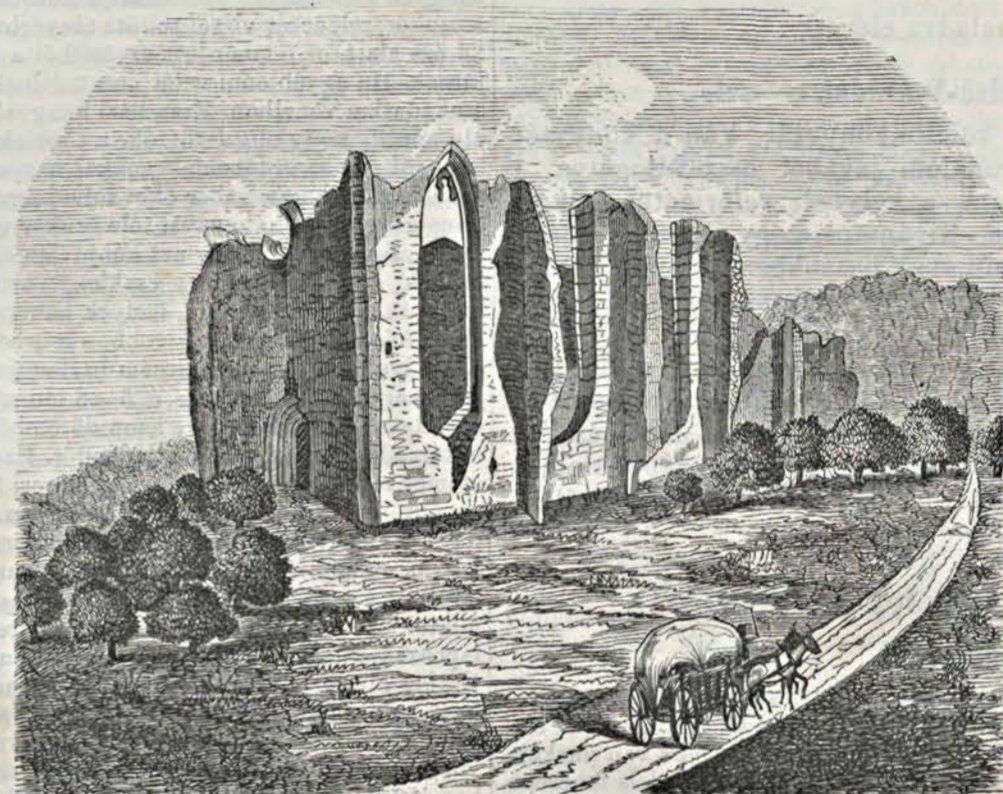
V. Császári pusztát.

Ez fenn fekszik a hegyeken, erdőkkel körvezeve jó bort termő szőlőskerteinek aljában; egyszerű házaiból kiténik a *Lányaiak* uri laka.

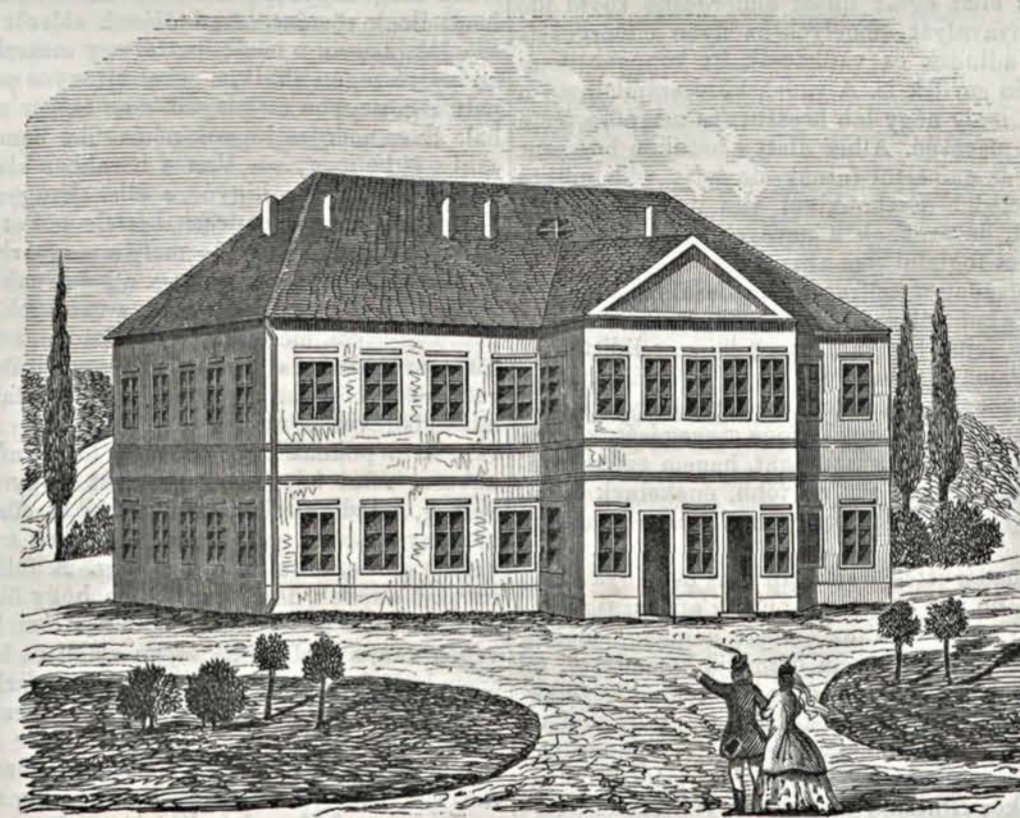
Császára a vidéken most mint fűdő kezd ismeretes lenni, mert van egy igen kedves helyen néhány szobából álló fűdő-háza. A vizet fölmelegítve használják s gyógyereje igen hathatós különösen köszvényben, csuzos bajok és ragadós nyavalyákban. Vize még nincs vegytanilag fölbontva, de ha ez megtörtént, úgy e fűdőt, ha máshonnan nem, a körülfekvő vidékbeliek látogatni fogják, — ámbár már most is vannak állandó vendégei, sőt miskolciak is járnak ide, holott, Tapolca oly közel van oda.

Császárt elhagyván, egy kristálytisza patak mentében, melynek mellékén itt-ott gyönyörű tájakra bukkanunk, elérjük *Disznós-Horvátot*. Ez egy völgybe szorított reformatus község, melyet közbirtokosok bírnak, s közőlök többen itt is laknak.

Sajnos, hogy a reformatusok egyháza körül már megkezdett új templom pénzhiány miatt föl nem épülhet s a régi mintegy tokban áll az új falak között. Demeter András szántóföldei, de különösen gyönyörű rétei vannak. A disznós-horvát hegyek alján ösvény egy keskeny völgyhöz vezet, melyek fölfelé haladván elérjük a

Felső-borsodi képek: Kurityáni zárda-romok.

Felső-borsodi képek: Kurityáni kastély.

VI. Kurityáni zárda-romokat.

Gyönyörű kép! Egy-másra halmozott erdős hegyek, s az előtérben smaragd-zöld pázsit a legtarkább virágokkal hímelve s egy kristálytisza forrástól áthatva s ebből mintegy kiemelkedve áll a rajzunkon látható zárda-rom.

A szerzetesek lakának csak csekély omladványai látszanak, de az egyház falai még fönnállók s ablakainak maradványai mutatják annak építészeti modorát, a mit a szép hajlású goth ivék

annál inkább bizonyítanak. — Kik lakták ezen klostrot, bizonytalan.

Valószínű, hogy még I. András építtette s adományozta azt a görög szertartású *Basil szerzetesek* részére, a kiket 1056-ban hozott be az országba. — A szerzetesek birtak ez eldugott völgyben szántóföldeket is s kiténő forrás-vizüket még most is használható.

Visszamenve a Szuhavölgybe, szemben fekszik

VII. Kurityán.

Kis magyar falu a Szuha jobbparti hegyeinek aljában, mely kivált a zárda-rom völgyétől tekintve, meglepi a szemlélőt : mind két oldalon hegyek az előbb említett patakkal, előttünk a széles Szuha-völgy s az erdő-hegy alján Kurityán, melynek végén uralmát büszkén mutatva emelkedik Palavicini Rogér őgróf kastélya, kerttől környezve, — mint rajzunk mutatja, — a melynek végén levő erdője mintegy angolkertré van átalakítva. Ezen kastély élénkíti a vidéket, annyival inkább, mert az őgróf rendszeren benne lakik.

A Szuha-völgyön fölfelé haladva elérjük :

VIII. Felső-Nyárádót.

E községben nevezetes a kölcsönkönyvtár. Van a könyvtárnak 600 köteté, a magyar irodalom javából összeválogatva. E könyvtart egy társaság alapítá a helybeli reformatus lelkész, Debreczeni Gábor buzdítására. Kivánatos, hogy ily szerű könyvtárak minél számban alakulnának hazánkban, alapsúl néhány részvényes kell csak, hogy ily szép sikert mutasson, mint a nyárád, mely most e vidéken páratlanul az első.

Kurityánon át a Suhavölgyön lefelé menvén, ott, a hol ez a Sajó-völgygyel egyesül, fekszik Szuha-Kálló megmagyarosodott tót falu, egy kopár hegy aljában, gyönyörű kilátással a Sajó- és Szuhavölgyre. Itt semmi nevezetesség sincs, de legalább kipihentjük uti fáradalmainkat Kisházy mérnök barátságos házában.

(Folytatás következik.)

László Károly levele Amerikából.

(Folytatás.)

Vad, kivált szárnyas, itt igen sok van, mi igen természetes, mert ezen buja erdővel borított, s halakkal, kagylókkal bővelkedő folyamokkal bíró ország népsége igen csekély, s azok között is igen kevésnek van puszkája. Van itt a szarvasnak egy kis faja, melynek husa a borjuhúsá is felér. A nyulnak két faja van, a nagyobbik akkora, mint a magyarhoni, a kisebbik akkora, mint egy kis nyúl. A vadiszónak is van egy faja. Ennek a háta gerinczén van egy kis lyuk, melyből, midőn megragaszik vagy megtámadatik, ellenére valami mérges nedvet szokott kilököni. Midőn az indiánok leejtik, először is ezen lyukat vágják ki fészkevel együtt, mert különben az abban levő mérge, az állat egész húsát elmérgezné rövid idő alatt. Az itt uralkodó némely bőrvonalat némelyek az ilyen elmérgezett húsából évenek tulajdonitják. Vadludak és vadkacsák itt roppant nagy mennyiségben vannak, mint szintén sneffek is. A vadak közö számlálható a gyíknak egy nagy faja, az iguana, mely négy láb hosszúra is megnő, s teste majd akkora mint egy közönséges macskáé. Álluk alatt s hátukon hosszant taréj forma csipkés bőr van. Ezek az embertől futnak, de saját védelmükre harapni szoktak. Husuk igen jó eledel. Ezekenkivül van itt még sokféle mind négy lábu, mind szárnyas vad, de azoknak a nevével, minthogy önök előtt utas ismeretlenek, itt a helyet foglalni sem akarom.

Ezen földszoros különösen gazdag a csifratollu madarakban, melyek közül legnagyobb számban vannak a kolibrik és a papagályok. Ezeknek számtalan faja között leginkább a sörge fejű börtönzöttenek be s szelídítettnek meg, mert ezeknek bámulatos hajlama és tehetsége van az utánzásra. Ezek a legtermészetesebben tudják utánozni a tyukkodásolást, kutyaugatást, csecsemő-sírást, hahotát, a gyors nyelvű asszonyok zajos csevegését, közben közben jóízű kacagással. Ezek nemcsak egyes szavakat, hanem egész mondatokat tudnak tisztán, érthetően kimondani, sőt mi több, énekelnek is dalolnak érthetően. Az ilyen papagályt itt 20—40 forinton alól nem igen kaphatni.

Ragadozó négy lábu állat és madár itt nem sok van. Sas és kánya kevés van. Farkas és róka nem létezik, de van elég tigris. Ez az afrikai tigrisnél jóval kisebb, s nem oly vérengző sőt félnék, az embert nemhogy megtámadná de attól fut, ha csak rendkívüli éhség nem bátorítja támadásra, mi nem igen történik, mert ezen erdővel borított ország vadállatokkal bővelkedik, s van elég gulya és ménes szanaszét az erdő közötti legelő-foltokban, hol prédéhoz könnyen juthat. Az alligátort (amerikai krokodil) ragadozóknak tartják Északamerika déli államában, hanem az idevalók ugylétezik félénkek, mert ezek az ember közeledtekor elfutnak, magukat a víz fenekére rejtik, és tudok rá példát, hogy a közöttük uszáló embert sem bántották, sőt attól magukat elrejtették, de mindemellett is az indiánok nekik nem hisznek, s a folyóban, hal ezek létele gyanítható, nem fürödnek. Északamerikában általában azt állítják, hogy az alligátor a folyóban fürdő szerencsét megtámadja, s ha gyermek, azt el is ragadja, de a fehérbőrű fürdő személytől elfut.

A folyokban, patakokban s tavakban bőven van teknősbéka 20—50 fontos, úgy szintén hal, de ezek a magyarhoniaktól — kivéve a harsást, angolnát és rákot — egészen különböznek.

A lakosok házaiban alkalmazkodó állatok a patkányok, egerek, svábogarak. Ezen sváboknak a szárnyai nagyobbak mint a magyarhoniaké, s könnyen tudnak röpkölni a szobában ide s tova. Ezek nagyobbak is mint a

magyarhoniak pusztitobbak, mert még a kőnyek és papír-dobozkák boritékját is lerágnák, a szenny ruhákat ronggyá rágnák, a konyhában mindent felkutatnak. Van ezeknek egy faja, melyeknek hossza, összecusokott szárnyakkal, 2 1/2, s szélességük 1 1/2 hüvelyk, de szerencsére ezek nincsenek oly nagy számmal, s nem is oly szentelen tolakodók mint amazok, A svábbogaraknál még alkalmazatlanabb itt a hangyák nagy serege, mely az esős évszakban különösen, midőn azok a házakba szorittatnak, ez országon nem kisebb csapás mint a békák sokasága volt Egyiptomra, mert ezek rendkívül jó szaglással bírva, felkutatnak a házakban s konyhában mindent, a mit szeretnek (pedig ők nem válogatók.) Ha az ember húst, cukrot, asztaliolajat stb. tesz oly helyre, hol egy hangya sem volt közel látható, néhány perc múlva a hangyák szakadatlan proceszsiója köti össze az étket távol tanyáikkal. Ha a cukorszelenecét vízzel töltött tányérba teszik biztonság végett, a hangyák 24 óra alatt, az odahordott szeméteből a vizen hidat csinálnak s a cukorhoz jutnak. Ha egység emi valót nem találnak, a vizeskorsóban levő vizre járnak szakadatlan vonalban. Ezen házi hangyák rendszeren kétfélék, egy fajbeliek, oly aprók, hogy alig láthatók, a többiek akkorák, mint a magyarhoni házi hangyák, de az erdőbeniek sokkal nagyobbak s még szemtelenebbek mint a háziak, mert ha az ember őket tolvajságon kapva az eldelről kezével találja lesepenni, vagy a hangyával tele cukor vagy hus-darabot kezébe venné, annyira csipkedik őt, hogy azt kénytelen eldobni. A csipésük-okozta fájdalom hasonló a méh csipéshez, csakhogy ezután nem dagad fel a test. Az erdei hangyáknak van egy faja, melyek akkorák mint egy kis darázs, de fejük ezeknél két-háromszorosa nagyobb, s csipésük helyén vér serkedez. Ezek a földalatti lyukaikból, mondhatnám barlangjaikból kihozott földet halomba hordják, mely 2—3 láb magas, és 5—8 láb széles. Ha az ember vagy valami állat egy ilyen halomra megy s azon dörömböl, a lakók serege dühösen rohan ki és támadja meg az alkalmazkodókat. Ezek oly erősek, hogy egy-egy tengeri szemet elvisz, ezért halmaikat a tengeri föld szélén gyakran találhatni. Bolha és kevés házi légy itt is van.

A denevérek itt két fajtát ismerem, az egyik az, mely Magyarhonban is van, s mely itt gyümölcsessel és bogarakkal él, a másik, mely sokkal nagyobb s a természetudóság előtt vámpír név alatt ismeretes, éjjel az alvó állatok és emberek vért szívja. Az eret ők az állatoknak a nyakán s első lapoczkájok alatt vágják rendszeren, az embereknek pedig a lábühüvelyk ujján. Ezt ők oly csendesen s ügyesen teszik, azallatt az alvót szárnyaikkal legyezve, hogy az ember álmából csak akkor ébred fel, midőn vérvesztés következésben már szinte tébolyodottá lett. Egy ilyen denevér szobába röpi, a lámpa világára. Az alakokat s ajtókat gyorsan becsuktam, megfogtam, s szeszben eltartás végett nagy nehezen megöltem. Ez kiterjesztett szárnyai között 2 1/2 láb volt, teste hossza orrától farka töveig fölláb. De — mint mondják — ennél itt nagyobbak is vannak.

Ezen földszoroson lakást kellemelenítik a számtalan mérges kigyók, mérges férgék és más egyéb nem mérge de boszontó férgek. Állatok döglenek meg kigyócsipéstől, de emberek nem, mert ezek mérge elleni szert használnak tüstént. Az indiánok először is és tüstént a csipésből a vért kiiszják, azután a megcsipetett egy meszely erős pálinkát itatnak meg, s míg az így részegen alszik, a sebet bizonyos párolt fűvel borogatják. A megcsipett tag, nagyon megdagad, s az ember napokig fekszik vele, de meg nem hal. Ezen mérges kigyók némelyike nem csak az udvarokra, de még a házakba is be megy. — Van a házakban skorpió is elég, de ezek csipése sem veszélyes mint a kigyóé, s ellenők ugyanazon ellenmereg használatik. — A szobákban itt rendszeren kétféle pókot láthatni, mindegyik hosszú lábú, de az egyiknek a teste — mely a magyarhoni husszólábú pókhoz hasonló — fél annyi mint egy almagaz, a másiknak a teste pedig mogoró nagyságu, lábai 1 1/2—2 hüvelyk hosszúk s vastagok. Ezeket én szobámban szeretem, őket kegyelem, mert az alkalmazatlan bogarakat u. m. szunyogokat, legyeket, sőt és svábokat is pusztítják, egyébiránt ártalmatlanok. A itteni pókok vedlenek s bőreiket oly épen hagyják a falra vagy butorra ragasztva, még a lábuk bőrével is rajta épen, hogy azt az ember eleven pókúl nézi. De van itt a póknak egy faja, mely tarantula-nak nevezetik, melynek a teste akkora, mint két összeragasztott mogoró, 8 lába, két hüvelyk hosszú s vastag, mind testüket, mind lábait sűrű, hosszú, fekete és vörös fényes, bársony kinézésű szőr borítja. Ezeknek a szája előtt van két hosszú (1/2 hüvelyk) görbe, ki-s behajtható fog. A föltüleges vizsgálok azt hiszik, hogy ezekkel csipnek, de én azt hiszem, hogy ők azon két fulánkkal csipnek, mely a lábuk előtt levő, lábukhoz tökéletesen hasonló, s lábúl elnézhető tagjaik végén van, s mely épen olyan alakú és helyzetű, mint a skorpió fulánkja, azon különbséggel, hogy a skorpióé a farka végén van. Csipésök következménye épen az a mi a skorpióé. — A Cienopsis (százlábú) egy negyvenlábú 5 1/2 hüvelyk hosszú s 1/2 hüvelyk vastag féreg, mely a szobában sötét, nedves helyeken tartózkodik. Ennek minden lába végén egy-egy éles köröm van, melyből a testen mászásoközben oly mérges nedvet bocsát, hogy a bőr attól nagyon feldagad és fájdalmas, de nem halálos.

(Vége következik.)

Egyveleg.

(Törvényészeki stíl német nyelvben.) Egy alsó-ausztriai hatósághoz közelebb egy beadvány jött, mely a peres tárgyat kívül ezen szavakkal fejezi ki : „Láharapdozó kutyaüggyek.“ Az erről fölvevett jegyzőkönyv e föliattal látatott el : „Popper'sches Hund-Wüthig-Werdungs- und sohiniges Leut-beissungs-Tagatzungs-Protokoll.“ Egy felsőbb hatósághoz beadott másik okmány pedig ekkép volt elnevezve : „Donau-Eisgangs-Signalisirungs-Kosten Rechnungs-Bemänglungs-Erläuterung.“ — Valóban sokra vették a stylistikát!

T Á R H Á Z.

Deák Ferencz mint szónok.

A „Pesti Napló“ így jellemzi nagy hazánkfiát, a képviselők házában mult héten tartott remek beszéde alkalmából :

„Ha valaha Göthét jellemzé az, hogy ő kiválólág német, ha Beranger mindenekelőtt francia, úgy a mi Deákunk — mint senki más! — mindenek előtt magyar. Shakespeare Lear-je nem oly tetőtől talpig „király“ volt, mint a minő „magyar“ e férfias, ez egyszerűsége által megható, nagyszerű jellem.

„Külsője maga mintegy személyesített megtagadás minden hiúságnak, minden álságnak. Hangja nem az, mely bárki más birtokában, a szívének hurjait hozhatná rezgésbe. Ajkait, melyekről minden szót oly feszült figyelemmel lesünk, beárnyékolja pödretlen bajusza, mely szemének tüzet merséklis kissé hegyibe boruló szemöldöke, majd, — midőn olvas, az a pápaszem is, melyet különben egy darab papírra irt jegyzetei kíséretében egyik kezében tart, egész modora, mely a keresetlen pongyolaság prototypusa, nem vonná magára sem a festői csenák kedvelőinek figyelmét, sem a női karzatát. A ki a szép phrásisokat szereti, az üresen megy ki — bocsánat e germanismusért! — s valamint „ékesen“ szólónak, a szó közönséges értelmében, alig nevezhetnök, ugye kevés beszédeik mindögyike a specifice „magyar ékesszólásnak“ klasszikus példányá gyanánt szolgálhat.

„Semmi páthos, semmi nagyszerű apostrophok, semmi hatásra számított pauzák, semmi hullámzása a hangnyomatnak, semmi tagjártatás. Semmi éreztetése a roppant szellemi felsőbbbságnak. Ő nem bámultatni akar esse miatt, hanem persvadálni a jó akarat és okai erejével, mint jó testvér, mint hű barát, s mint igazi becsületes magyar ember szól hozzánk, mintha nem is tudná, hogy egyuttal a művelt világ minden népeinek szól.

„Semmi arrogancia, semmi lenézése a más véleményűeknek, semmi guny, még az elkerülhetetlen ironiában is az a gyöngédség, mely oly távol áll a franciáz udvariasságtól, mint a németes érzégtétől, mely a magyar szívvelésségnak a magyar „táblabíró“ jellemének oly önkéntelen és szeretetreméltó kifolyása.

„Nem leczkézett ő, mint egy tudós, és mégis mily meglepő világot vetett tárgyának előttünk még legkevésbbé is homályos oldalaira : nem hangurozó, és mégis szemekket könyök nedvesíték, s illem ellenére nemcsak sűrű felállítások s éljenzések — hanem tapokba is tört ki nem annyira az elnök vasvesszőjét rettegő galleria, mint az egész követi kar.“

Palóczy László temetése Miskolczon.

Miskolcz, május 7.

A V. U. 16-ik számában nekem jutván a szerencse : leirni tisztelt és szeretett országgyűlési két képviselőnek eltávazásának körülményeit : ott érintettem az indóháznál megjelent számos kiskisérők szótlan, gondolkozó némaságát, mely, mint a természetnek a nem seise levő vihart sejtető fűző csendessége, tünt fel; az aggódo arcokat, melyek, egy nagy életért remegő sziveknek kétségűt, féltő szeretetűt oly híven tükrözék; az itt-ott látható suttogó ajkakat, melyek, mintha egy kedves halottért imádkoznának : áldásért és segedelemért esedezének, — szóval : midőn ezen megható, a közti szeletet és szeretetnek főnséges jelenségeit, mint a határtalan bizodalom és ragaskodás nagyszerű példait, alig néhány nappal ezelőt adta át köztudomásnak a V. U. : bár sejtők, hogy a nagy kincsekkel megterhelhető leltárat utóljára eresztjük ki révpantukból; de, hogy ez, 30 nappal kiundulása után, nem vihar, nem a haragos tenger hullámái által zuzatva szét, — de, ön drága terhének sulya alatt rogyva össze, árbozc és kormány nélkül, üresen, összeromolva hozzászök vissza a habok által, csendes és békés kikötőnkbe : nem merte volna elhinni senki. Oh! az idő mindig talál módot, reményeinket megheiusítani. — Mártius 30-án, a reggeli vonattal eresztők ki körünkből a nagy férfit — s april 30-án, ugyancsak a reggeli vonattal kaptuk vissza őt — halva, némán! Elment, hogy a hazának haljon meg! — Hadd legyen, mint élete, halála is, a hazaté! Nem csalódotk! A görög kortól fogva alig ért embert nagyobb és őszintébb megfiszteltes, mint őt. Egy nemzeti szava ott neki, megérdemelt halát; egy nemzet temetetését el s állott ravatala fölött; egy nemzet hordja szívében, a halála által keltezt, gyász és fájdalmat, Oh ne mondjátok, hogy nincs e nemzetnek Pantheon! Van; szive az. A kövek leomlanak; de a szivekbe zárt áldottak emlékezete, örökké megmarad. — Roppant sokaság : mindenféle testületek, czéhek, tarsulatok tömege fogadta az elől két gyászlobogóval jelzett, csendesen haladó vonatot, mely 9 óra 45 perczok érkezék. Megállva a vonat : a helybeli jeles ref. polgárdalárd a „Hymnus“ - t zendíté meg. Ünnepléyes csend állott be; a kőnyek — és az érzelme háborgó fájdalmának kínos csendessége volt ez, — megható, elcsüggesztő jelenet. Oly fájó az ilyet látni!

Majd, Kovács Lőrincz, országkpviseleti küldöttségi szónok adá át, megható szavakkal, a nagy halott hullait, mondván : „Irigy reátok a haza, Miskolcz lakói, hogy e drága hamvak a ti földetekben fognak nyugodni; irigyl a haza e nagy kincset titóletek! Povószky J. városbizottmányi tag fellet a beszédre. Szavai mindnyájunkéi voltak. Erre ismét a polgárdalárd éneke követeztek, mely a „Szózat“ - ban hangzott föl. Oly ideillő volt ezen nemzeti, szent ének! Leemeltetvén a vonatról a ravatal : diszorfolat képező fáklýás polgárok közt, az indóházon keresztül, vitetett a rávárakozó, négyesfogatú gyászszekerre. De mielőtt még az indóházat elhagyta volna : a kivézeto

lépesőn, borsodmegyei első alispán : Bükk Zsigmond, emelt szót; tolmácsolván a magye őszinte fájdalomát, keservét. Erre ismét Kovács Lőrincz fellett. Az egész roppant gyülekezet mélyen meg volt hatva; szótalanság, levertség, bánat és elcsüggedés lepte el a sziveket. Boldog és szerencsés lehetne a világnak bármely fejedelme, hacsak sejtethné is, hogy halála ily közrészvét és gyász, ily nagyszerű megtiszteltetésnek tárgya leend. Igen! nagy érdem kell, ennyit kiérdemelni; erre egy korona kevés! Majd megindulván a menet : mint egy várásintésre, eltűntek a fejekről a fővegek — s a „Szózat“ zendült meg minden ajkon. Ennél felségesebb jelenet nem képzelhető. Egy közpé-kori, nagyszerű bucsujáráshoz hasonlított az egész; elől rendtartó és uttörő lovasok; utánuk és mindenütt, a merre a szem látott, tengersokaságu nép; majd gyászszal bevont nemzeti és fekete lobogók, — köztük a nagy halott családözmeres gyászszálója, mint valami szent kép; aztán a polgárok által vont gyászszekerén a koszorus fekete koporsó, égő fáklýáktól környezve; végre ismét nép és számtalan kocsi. Így haladván végig a menet a város főutczáin, hol nemcsak, — de mindenütt, mindjárt a gyászír vétele után a házak fekete lobogókkal és diszitményekkel láttattak el, lassan a reform. új templomhoz ért. A roppant tömegnek csak egy része fért be; a többi kint, az utcán várta a szertartás végét. A fekete posztóval bevont s a nagy halott családi czimerével sűrűn ékesített templomban, a szószékkel szembe, egy, roppant nagy, gyászba borított, karzatról lefüggő, nemzeti lobogó alatt, díszes, beszönyegezett halottemlékvényre helyeztetett a ravatal. A miskolczy ref. gymnasium igen jeles énekkara nyitotta meg az ünnepléyt; mire, az itt épen ekkor tartott tisztánineni helv. hitv. egyházkerületi közgyűlésen jelenlevő főt, Zsarnay Lajos, superintendens ur gyönyörű, szívből szívhezszólo imája — s ezután ismét az énekkar gyászdala következt. Ezzel vége lón az ünnepléynek, — a temetés másnap, május 1-én d. u. két órára jelentetvén bekövetezendőnek.

A nagy halott, temetés idejéig, közszemlére tetetvén ki : a templomnak valóságos ostromot kelle kiállania. Mint, hajdanta, az arabok, nagy profétájuknak sirjához; mint, középkorban, az európai keresztényiség, Palesztina szent földére, a Megváltó születése és szenvedése helyéche : úgy és oly szent áhitattal özönlött a nép, nagy fia dícső porainak utolsók megleltetésére, egyik ajtón be — a megállapodás nélkül, — a másikon, folytonosan, ki. Nem volt ember, de gyermek sem a városban, ki ez utolsó kötelességet elmulasztotta volna. Oly nehéz attól, kit mindnyájan és egy szerettünk, örökre elválni!

Másnap már 1 órakor a templomhoz vezeték utczák sokaságtól ellepve; a templomajtókat pedig megközelíthetlenek voltak. Rendtartásról szó sem lehetett. A hegyről megindult hógomolyt, utjában, ki próbálná fölirtóztatni? A roppant népek alig egy hatoda tudott a templomba beszorulni. Fényes gyülekezet volt ez; fényességét nem kevésbbé mozdította elő evang. superintendens, főt, Márai ur s néhány paptárs, továbbá a helv. hitv. egyházkerületi közgyűlésen jelenlevő nagyszámu papság, esperesek, tanítók tömeges részvéte — mint szintén a közelebbi nemcsak, de távolabbeső falvakból és megyékből is beözönlött küldöttségek, urak, tisztviselők és nép. A városptakti énekkar imáenneke után nt. Kun Bertalan, miskolczyi lelkész ur lépett szószékre, a nagy halott saját szavaiból merítvén tárgyat (1. Mózes XLVII. 29, 30); gyönyörű ékesszólásával ezen három tételt, mint a nagy halott magasztos végrendeletét, fejté ki s igyekezett hallgatói szívébe vésmi, u. m. : „Szeresd Istent, szeresd a hazát — és szeresd embertársadat! Megható szavakban adta elő, a dícsőült nagy férfit követté lett választásakor kifejezett „utolsó“ kívánságát, mely beszéde alapfala volt. „Egedek,“ így szóla az őz Nestor, midőn a választó sokaság háza előtt megjelenlv, őt a követség elválasztására szeretettel fölkeré, „örömös engedek megtisztelő kéresteknek, — bár, mert öreg is vagyok, érzem, hogy oda, hova ti engemet most is küldötök, utóljára menedek el. És ha csakugyan teljesúne svavam : kérlek, oh kérlek titeket : szedjétek össze és hozzátok haza, hacsak legalább csontaimat is, hadd nyugodjanak azok imádot szülőföldem csendes hantjai alatt!“ Sejtelve nem csalta meg; kívánsága teljesítve lón! Beszédközben a városptakti; utóbb a miskolczyi kórus énekelte. A gyászünneplének többi részlete az avasi nagy templomban, hová a dícső hamvak, egy nagyszerű sirból készítéséig, eltétettek, vala folytatandó. A megye — és saját lakháza előtt a miskolczyi énekkar fölolvastott, megható bucsugyászéneket mondott el; — egyebütt a két énekkar fölolvastott miködött. A Piacz-utca, Avas-hegy és a nagy templom partkörnyéke mozduhatlanságu meg volt rakva néppel, — csak a betegek maradtak otthon a háznál. Alig hinné az ember, hogy Miskolczból ennyi nép kitelik! A téres nagy templom szintén nem fogadhatta kabaléba a roppant sokaságot. Haza kellett menni, vagy kinn vární be a szertartás végét, ki be nem juthatott, — ez volt a teendő. De még kibontakozni is munka volt ám, hogy el, haza szabadulhasson valaki. Ezen templom is gyászba borulva, a nagy halott családözmerével sűrűn vala ékesítve. A elhangzott imáennek után : Lévai József, jeles költőnk lépett, a beszédo számlára külön készítet, díszes szószékre. Lelekesen festé a dícsőült nagy férfit hazaszólgálatban szerzett érdemeit; ragyogó hasonlatokban állította elő az ő római jellemeket, — s mellettök a dícsőült férfit. „Element ő,“ így szólt többek közt, „element, hogy a haza oltárára legnagyobb kincset vigye áldozatul, mit ember adhat : — életét! Megható, költői szép volt a beszéd.

Beszéd végeztével gyászdal — s azután a „Szózat,“ az összes négyed által, fönnállva, énekeltetett. Az ünnepléyes szertársok 2 1/2 órától 7 3/4-ig

tartottak, gyertyavilágnál fejeztetvén be. — Este a „Korona“ vendéglőben közlakoma volt, melyben a megyei tisztikar, nem lévén fölkörve, részt nem vett, mely miatt a hevesiek, és méltán, fejezték ki nehezteléseiket. — Nem lehet elhallgatni, hogy mind a városi, mind az egyházi előjárók és szolgák egész a temetés befejezéséig annyi szorgalmat, fáradságot és buzgalmat tanúsítottak minden legkisebb teendőikben: hogy méltán számolhatnak nemcsak a város, de az egész haza becsülésére és tiszteletére. Hogy a megye mit tett a nagy halottért: másik levellem fogja említeni. Most nincs más hátra, mint, midőn a nagy halott dicső hamvaitra áldást és békét kérünk, azt ohajtani: vajha méltó lenne városunk továbbra is e drága hamvak birására; vajha a nagy férfiú szelleme hatná át e várost és megyét min-dig — örökké!! — Szováti Lajos.

Gróf Teleki László halála.

— A kolozsvári „Korunk“ Tisza László következő levelét hozza Teleki halála körülményeiről:

Teleki-ház, Pest, május 8-án, d. u. 1 óra.

„Édes Fekete ur! Telegraphiroztam a borzasztó csapást. Hogy valami részletet is tudassak, küldöm e zavart levelet, hogy még a mai vonattal elmenjen.

„Szegény Teleki László tegnap, sőt már pár napja beteges, izgatott, néha azonban jókedvű is volt; keze forró. Barátai tanácsolták, hogy menjen ki a Deák mai beszédét követendő pár napra falura pihenni. Erre késznek látszott. Tegnap előttünk egy nyilatkozott, hogy mielőtt kész lesz új szállása, hová most akart átköltözni, ő nem él többé. Pár nap előtt azt is mondta, hogy rajta, fájdalommal, csak golyó segíthet. De a különben is nagyon ideges ember ezen szavai senkinek sem voltak meglepők s aggasztók, miután ilyesmit már régebben is gyakran lehet hallani tőle.

„Este inasát azon rendelettel küldte aludni, hogy reggel 7^{1/2}-kor költse fel; említette neki azt is, ma Gyömrőre akar menni. Teleki Sándor családijával, Teleki Domokosné s többen a szomszéd szobában vacsoráltak. Teleki Sándorné este 11 órakor benézett Teleki László szobájában, kit íróasztalánál dolgozni látva, csendesen lefeküdték.

„Éjfél tájt jöven haza mi férfiak, Teleki László szobájában gyertyát láttunk, de ez mindennap így levén, nem tűnt fel.

„Lövést, durranást senki nem hallott, úgy hogy hihetőn a lövés a nők lefekvése s a férfiak hazajötté közt történt. Reggel 8 tájt verte fel a házat az inas rémhire, hogy Teleki László meglöve a padlaton fekszik szobájában. Rögtön behatunk. A szobában az asztalon volt pisztolyos szekrénye, melyet Bécsbe lett vitetése után rögtön vett; ő a földön hanyatt feküdt, a kiöltött pisztoly lábánál, a seb épen szívében.

„Rögtöni lehetett a nagy hazafi halála, mert vér majd misem ömlött ki. Feldult ágya mutatja, hogy úgy, mint halva van, nadrágban, egy ingben feküdt volt benne; papucsai az ágyban maradtak. Ő strinifiben feküdt a földön. A rögtön elhivatott városkapitány, Thaisz, s orvosok a legnagyobb szigorral megvizsgálták mindent, s fájdalom, kétségtelen, hogy ő maga ölte meg magát. Délután 5 órakor fogják az orvosok fölboncolni, 5-kor fog a képviselőház zárt ülésben tanácskozni az eltakarítás fölött. Száz meg száz ember tódul a Teleki-háza látására. Ismerős s idegen szemében könyek. Az utcán a nép nagy tömegekben tolong, minden arcon csüggedés s átalános a — teljesen alaptalan hit, hogy orgyilkos kezétől esett el. Gyűlés nem lesz jövő hétfőig; Deák indítványozta az elnapolást. Írás, mely az eseményre vonatkoznék, még eddig semmi nem találtott.

„Szedje ön rendbe levellem elszórt adatait, — de a csapás fölötti fájdalomnak logikája nem lehet.

„A magyarok Istene virraszson e hon fölött, melynek minden napját a fájdalom gyász napjává változtatja, melynek elszóltja legjobbait, éppen mikor azokra legtöbb szükség lenne! — Tisztelő barátja Tisza László, m. k.“

+ (Teleki-gyász a vidéken.) A dicsőült nagy hazafit az ország minden részében méltólag meggyászolták, mint az előttünk fekvő tudósításokból, kitűnik. Mi e tudósításokat csak röviden regisztrálhatjuk. — Szegedről írják, hogy ott e hó 12-én a helybeli polgármester meghívására a szegedi hely. hitvallásuk által a sétányon, szabad ég alatt tartott gyásztisztítást minden néven nevezett testületek, egyletek, s a népnek 30,000-re tehető sokasága jelenlétében nagyszerűen nyilatkozott a nagy halott érdemei iránti népelismerés. A szónoklatot Varga Pál ref. lelkes tartotta. — Zomborból így írnak máj. 11-ről: Könybe lábadt tegnap minden igaz magyar, sirt az egész ház, a midőn főispánunk gr. Teleki kimutató jelenté. Kovács ur indítványára hat heti gyász és requiemtartást határozottatott. Gyászelvénnyel jár itt most mindenki. Most jövőnk a templomból s megyünk a megyeházába. — Mező-Túrón f. hó 10-én d. u. 3 órakor a főbb helyen gyászba vont tágas ref. egyháznak minden zuga megtelt gyászolókkal. Éneklés után a helybeli ref. lelkes alkalmi beszédet és imádságot mondott. Az istentisztelet után a templomból kijött nép nagy része fekete zászlóval, megható ünnepélyes komolysággal, a város főutcáján a Szózatot énekelve vonult végig. Gyász és fájdalom mindenütt. — Kun-Szent-Miklóson, alig hogy a gyászszóval értesültek, azonnal megtétetett a gyásztisztítást-letre minden intézkedés. Máj. 10-én d. e. 9 órakor a ref. templom minden zuga megtelt. Éneklés után Szász Károly lelkes tartott gyászbeszédet, melyet azonban az általános kitört zokogás miatt több helyt meg kellett szakítani. A buzgó ima által kísért beszéd után, a tömeg, az egyházi gyász-köcsi kíséretében a temetőbe vonult, hol Gyenes József beszédet, Marikovsky Gábor pedig költeményt szavalt. Az ünnepélyt a „Szózat“ éneklése

zárta be. — K. Apáthiban a nagy halottért f. hó 12-én volt az ünnepélyes gyásztisztítást a ref. egyházban. A helybeli románok is számosan résztvettek abban, harangjaik meghuzásával adák tudtul, hogy őket is e csapás legfájdalmasabban illeli. — Hontmegye a gyászba vont megyei teremben tartá meg a gyászünnepélyt, hol Rajner Pál alispán, Pongrácz Lajos főjegyző, Stanczel plébános, Horváth Miklós és Dacsó Pál tartottak megindító emlékbeszédeket. A megye hat heti gyászt öltött, a nagy halott családjához részvét levelet ír, s nevét jegyzőkönyvileg megörökíti. A most közbejött akadályok miatt elmaradt nyilvános gyásztisztítást, f. hó 23-án, Perőcsénben fog megtartani. — Györmegye épen bizottmányi ülést tartotta, midőn a távirat a halálhírt jelenté. A gyűlés azonnal széteszolt. A megyeházára a fekete lobogó azonnal kitűzetett. A „Gy. K.“ keményen és méltán megrója a györi polgármestert, ki a gyászlobogót a városházára, vallásos vakbuzgalomból kitűzetni nem engedte.

+ (Teleki László temetése Szirákon.) Az üdvözült gróf hült tetemet írja a „M. O.“ — az országot mentében eső helységek mindenütt gyászbölgökkel és égő fákllyakkal várták. Minden község ki volt világítva. Gödöllőn lovas emberek s roppant néptömeg fogadta a nemzet halottját. Aszódra, hova reggel érkezett a halotti szekér, lovas banderium, s a távol vidékről is egybesereglett sokaság kísérte be a koporsót. Szirákra érve, a családi háznál b. Podmaniczky Frigyes a képviselőház nevében átadta a nemzet elvesztett kincsét a családnak. Podmaniczky beszéde után a helybeli lelkes szót s az ima után 11 órakor megindult a gyászmenet a családi sírbolt felé. A koporsót felváltva a családtagok, a főrendek és képviselőház s a megyék küldöttei, az abonyi választók, a tekintélyes számmal egybegyűlt honvédek és a nép vitték a távoleső, örök nyugalom helyébe, hol a gyömrői lelkes és Antos János honvédelmeztartottak jeles beszédet.

+ (Aradon gróf Teleki László temetése gyászünnepül) minden templomban megkondultak a harangok, s a boltok, vendéglők és egyéb mulatóhelyek d. u. 5 óráig zárva voltak.

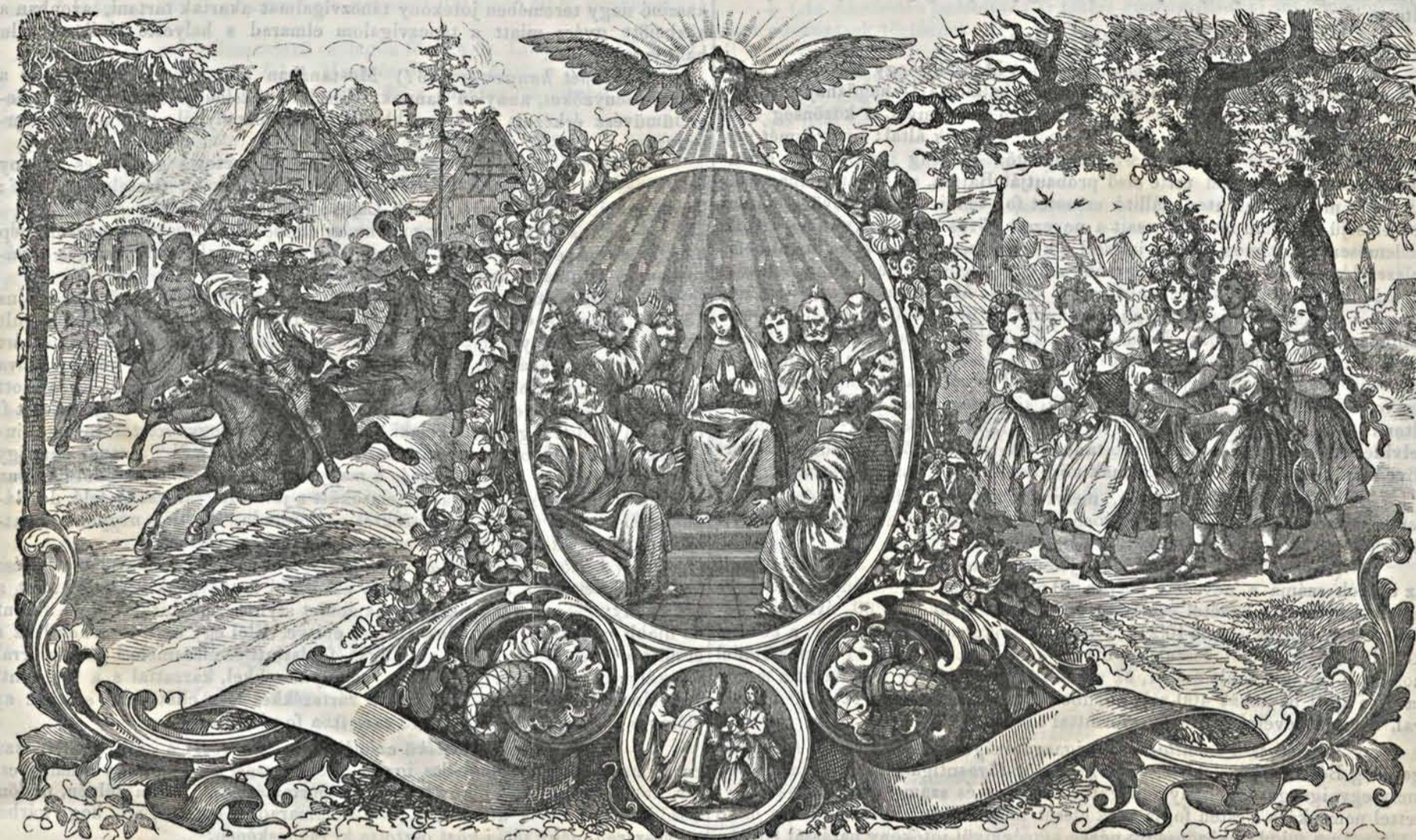
+ A napilapok közlik azon orvosi látélelet, mely gróf Teleki holttestéről szakértők által fölvetetett. E terjedelmes okiratban legelőbb a külső, azután a belső vizsgálat eredménye s végül az orvosi véleményezés foglaltatik. Eszerint kétségtelen ténykép meg van állapítva: hogy a dicsőült gróf egy a mellkasba furdott golyó által lövésnek lón áldozata, mely egy közvetlenül a seb helyére alkalmazott löfegyver által okoztatott, anélkül, hogy a test többi részén erőszak vagy ellenszegülés nyomai volnának feltalálhatók. A szívén keresztül furódott golyó tökéletesen beleillett azon pisztoly csövbe, mely a hulla lábainál feküdt, s mely a gróf saját fegyverének ismertetett, és mind nagyságra, mind sulya- és alakjára nézve egészen hasonló volt azon golyóhoz, melyek az üdvözült gróf szobájában a fegyverdobozban találtak; nemkülönben hasonlítottak az ugyanott talált vészondarabok is azon rongytöltéshez, mely a szivburok aludt vérében találtatott.

+ (A pesti izraelita község) zsinagógájában Teleki emlékére gyászünnepélyt tartand. Az izraelita magyartó egylet pedig négy hétig gyászt viselni, és szállásán külön gyászünnepélyt rendezni elhatározta. A temetésen az egylet is képviselve volt küldöttsége által.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

— (Értesítés.) A zalamegyei gazdasági egyesület f. évi június 2-ik és 3-án Z. Egerszegen állattenyésztési és borászati kiállítást rendez, melyre nézve a mult april hó 29-én Keszthelyben tartott közgyűlésben a szervezésel megbizva volt választmány javaslata nyomán következők főbb szervezési pontok alapítottak meg u. m.: 1. A kiállítási tárgyakra nézve; kiállíthatók a fentebb kitétt két osztályból s jelesül a) az állati osztályból: juh, szarvasmarha, ló; sertés és baromfi; b) a borászati osztályból: Zalamegyében termesztett minden nembeli bor, mely butellákban beállítatik, s 3 butellával képviseltetik. A csoportozatok ilykép határozottak meg, u. m. a) juhoknál 2 csoportozat: 1. gyapjufinomtság, viszonylagos bőséggel, 2. gyapjumenyiség, viszonylagos minőséggel; b) szarvasmarhánál 4 csoportozat: 1. tisztán tenyésztett magyar faj, 2. tisztán tenyésztett külföldi faj, 3. kores vagy kevert faj, 4. bival; c) lovaknál 3 csoportozat: 1. gazdasági czélokra való faj, 2. közhasználatra való és a nemesített faj, 3. telivérű és a fényűzési faj; d) sertéseknél 3 csoportozat: 1. tisztán tenyésztett magyar faj, 2. tisztán tenyésztett külföldi faj, 3. kores és kevert faj; e) baromfiaknál 2 csoportozat: 1. tisztán tenyésztett magyar faj, 2. kores vagy kevert faj. — A borászati osztály megkülönböztetése 2 csoportozatban leend, u. m. asztali faj, 2 csemegefaj. 2. A kiállítás díjaira nézve: a jutalmak és kitüntetések kétfélék, u. m. pénzbeli díjak és dicsőítő-oklevelek. Pénzbeli díjak 3 rendbeliek, u. m. 1-ső 2-ik és 3-ik rendűek. Pénzbeli díjazásban csak az állati kiállításnak 4 első nemei, a. m. juh, szarvasmarha, ló és sertés részesülendek és ezek közül csak a Zalamegyében született és neveltetett állatok; a mennyiséget és a csoportozatok szerinti kitűzést a kiállítási programok közlik. — A kiállításnak minden egyéb tárgyai dicsőítő oklevelek által jutalmaztatnak. Végül: A kiállításra küldendő tárgyak bejelentése f. évi máj. 15-éig az egyleti jegyzősnél Z. Egerszegen eszközöndő. A kiállítás f. évi június 2-án délutáni 11 órakor kezdődik és tart június 8-án délutáni 4 óráig, a bírálást jun. 2-án délutáni 4 órakor fog történni. A kiállítandó tárgyak jun. 1-jén déli 12 óráig bezárólag Z. Egerszegré beállítandók és az egyleti számlánál — császi utca 350-ik szám — a rendező bizottmányának átadandók. Az állatoknak a kiállítás ideje alatti ellátása az egyesületet illeti. Bővebb tudomást nyújtanak a kiadott kiállítási programok. Kelt Zala-Egerszegen, april 30-kán 1861. — Közli Svasits Benő egyesületi jegyző.

Vasárnapi Ujság 20-ik számához 1861.

PÜNKÖSD ÜNNEPÉRE.

Irodalom és művészet.

+ (B. Jósika Miklóstól) egy régebben irt, de akkor elkobzott hat kötetes regénye közelebb meg fog jelenni. Címe: „II. Rákóczy Ferencz.“

+ (Thaly Kálmán) sajtó alól kikerült „Szabadság hajnala“ című költeményfüzetét a cs. kir. rendőrhatalóság lefoglalta.

+ Káth Mórál megjelent Weninger Vincze „Politikai számtan“ című becses munkájának utolsó füzetét. Ezen mintegy 30 ivre terjedő munkában a tudós szerző kimerítőn fejti ki a kamat, arany és ezüst, váltók, állam- és értékpapírok számítását; értekezik az államadósságok, kölcsönök törlesztéséről, lotteria-kölcsönökről és azok tervekészítéséről; továbbá kimerítőleg tárgyalja a biztosítást, méretismét stb.

+ Egy öhtenkit füzetekben megjelenendő szépirodalmi folyóirat indult meg Pesten ily czim alatt: „Tanulók naplója.“ Szerkeszti Nagy József tanuló. Az egy ivre terjedő első füzet prózai és verses dolgozatokat hoz.

+ (A „Trombita“ ujságot) Kővér Lajos vette meg s jövőre az ő szerkesztése alatt fog megjelenni. Reméljük, hogy e változás a lapnak előnyére fog válni.

+ (Uj német lap.) Pozsonyban „Städtische Pressburger Zeitung“ czim alatt jun. 1-jével egy új lap fog megindulni, határozottan szabadelvű programmal, s egy szépirodalmi tartalmú vasárnapi mellékklappal Kvassay Ferencz szerkesztése mellett.

+ (Teleki László „Kegyencz“) című szomorujátéka, szerző emlékére minden évben május 8-án, mint gyászos kimulta évnapján, elő fog adatni a nemzeti színpadon.

+ (Gr. Teleki Lászlónak) újabban két arcképe jelent meg, egyik Grimm Rudolf, a másik Rohn rajza után. Az utóbbi legsikerültebb valamennyi arcképe között.

+ (Egy, körünkben élő német író) egy 4 felvonásos magyar történeti drámát irt az Anjou-ház korából, ily czim alatt: „Maria von Ungarn.“ — A kik olvasták, dicséretileg nyilatkoznak róla. Egyébiránt valódi próbaköve a színpad leend, ha majd előadják.

+ (Schröck Ferencz), a Dugonics-szobor-bizottmány elnöke Szegeden jelenti, hogy Dugonics munkájának új kiadása részvétihány miatt nem sikerülvén, az előfizetők sziveskedjenek beküldött pénzeikkel rendelkezni.

+ (Szigligeti) a „Hölgyfutárban“ nyilatkozik, hogy „II. Rákóczy Ferencz fogsága“ című drámájában semmi változtatást sem akar tenni, miután meggyőződése szerint, ezen különben is történeti műben egyáltalában nincsenek oly eszmék, melyek alkotmányos viszonyok közt nem volnának jogosultak.

+ Rozsavölgyi és társa műkereskedésében megjelent: „Egressy Béni névtelen indulója.“ (Klapka-induló), Thaly Kálmán szövege után zongorára alkalmazta Bognár Ignác. Ára 60 kr. Ugyanott jelent meg a „Rákóczy-induló“ magán és karénekre, Szerdahelyi József szövege után zongorára alkalmazta Engeszer Mátyas. Ára 1 ft.

Közintezetek, egyletek.

+ (A m. tud. Akadémia) történelmi, bölcsészeti és törvénytudományi osztályainak május 6-án tartott ülésében Erdy János a nyitrai megyei Ivánka helység határában 1860. és 1861-ben kiásvott hat darab aranyzománcra értekezett. Magukról a zománcokról ugyan keveset mondott, de miután ezek, mint a görög körirat bizonyítja, Zoe bizanti császárnét, testvérét Theodorát, XII. Konstantin császárt s talán két tanácsosát ábrázolják; tehát Erdy XI. Konstantin és császári utóai történelmét vázolta, s a zománczoknak a görögöknel, araboknál és nyugati népeknél divatozott morárat jellemezte. A nevezett görög császárok a 11. század első felében uralkodtak, tehát a kérdéses zománczok bizanti készítmények s a 11. századból valók. Mikép kerültek Nyitrába, nincs tudva. Erdy mellelleg megjegyzi, hogy a magyar korona azon része, melyet Sylvester pápa szent Istvánnak küldött, hihetőleg a montecassinói benczés kolostorban készült, hol a 10. században a zománczolásnak jeles műhelye létezett. — Erdy után Vámbéry folytatá értekezését a török történetiről, s különösen azon munkákat sorolta elő és jellemezte, melyeket a magyar történelemre nézve legfontosabbnak tart.

+ (Ranolder János veszprémi püspök) a Szent-László-társulat előleges költségeire 500 fót ajándékozott.

+ (A pesti műegylet) ez idei közgyűlése jun. 3-ra van kitűzve. + (A pesti jótékony négyelet) azon tőkétől, mely egyesek filléreiből gyűlt össze az egylet szegényei számára, a mult évben 127 ft 30 kr addt fizetett.

+ (A pesti izraelita magyarító-egylet) a kebelében felállított magyar nyelvű tanzszer oktatól Tánzer Pált választotta.

+ (A pozsonyi honvédegytel) május hó 29-én megalakulván védasszonyau! öz. gr. Batthyány Lajosné, pártfogójaul pedig gr. Zichy Károlyt kiálította ki.

Közlökedez.

(„Mátyás király" u) magán-gőzö.) Még alig egy éve, hogy a derék Luczenbacher testvérek megküzdöttek a hatalmas Dunagőzhajózási-társulat ellenében a magán-gőzöseli vállalat nehézségeivel, a közönség által oly hó pártolással felkarolt „Szent István" gőzösiük által; s már ismét egy egészen új, az alvidék kényelmére szentelt gőzösiük leng indulófélben a Dunán, s ma korán tette első próbaútját Bajára, a honnan holnap csütörtökön már rendes utas-szállító menetet fog tenni. A szép nevű s ajánlatos külsejű új jármű látása becsalt a nevezett gőzösi belsejébe, s mondhatjuk, kellemesen lepett meg a finom izléssel, s kényelemre gondos számításal belső felszerelés; különösen jól hatott reánk az alsó közteremben felüggesztett, s Orlai jeles ecsetének kitűnően sikerült Hollós Mátyás mellképe. — Kapitánya a dicséretesen ismert Hauchardt, effectív ereje 200, nominal 80 lóerő. Állomásai: Ercsi, Adony, Duna-Vecse, D.-Földvár, Paks, Kalocsa, Tolna, Baja. Jární fog: hétfőn, szerdán és pénteken Pestről le Bajáig, kedden, csütörtökön, szombaton Bajáról fel Pestre. Indul Pestről d. e. 10, Bajáról reggel 7 órákor. Erkezik az nap. — Ha az alvidéki közönség olyan pártolásban részesítendő — a miben nincs miért kétkedni — „Mátyás királyt," a milyent a felvidékiek „Szent István" iránt tanusitnak, akkor előre is kedvező sikert jövendőlkünk a derék vállalkozóknak közhasznu vállalkozásuk jutalmául.

+ („Deák Ferenc" gőzö), melyet több bántási buzakereskedő épített, hírszerint e hó második felében kezdendi meg rendes járatait az alvidék és Pest között.

+ (A tiszai vaspályatársaság) jelentése szerint, mult april hóban volt az utazók száma a nevezett pályán 40,665; a teherszállítmány mennyisége 580,914 mázsa; a bevétel ezeketán 280,556 ft. A mult 1860. évi april hóban volt az utazók száma 40,217; teherszállítmánya 426,466 mázsa; a bevétel 183,267 ft. A kettőt összehasonlítva, noha a pálya most 1 1/2 mérfölddel hosszabb, mint a mult évben, az utazók száma jelenleg alig haladta meg a tavalyi april havakat 400-zal; ellenben a teherszállítmány 120,000 mázssal, s így a bevétel is 100,000 forinttal több.

+ (A francia vasutársaság) igazgatóságot állított Pesten. A főigazgatóság Bécsben közelebb egy magyar fiók-fővasutigazgatóságot alakított, mely egy igazgató, négy tanácsos és számos hivatali személy-zettel nemokára Pesten fogja működését megkezdeni. Ez intézkedés mind a társaságra mind, a közönségre nézve kétségkívül jótékony hatással lend.

Mi újság?

+ (B. Vay kanzcellár) közelebb több napig betegeskedett, de már e hó 13-ika óta ismét irodájában dolgozik.

+ (A főrendek) f. hó 14-én gr. Károlyi Istvánnal értekezetre jöttek össze, melyben elhatározták, hogy üléseiket jövő kedden f. hó 21-én kezdik meg s az igazolási kérdések után a felirati vitához fognak.

+ (A szatmári püspökségre) a „Sz. H." szerint, papi körökben Birót, a szatmári papnövelde igazgatóját és Danielik János cz. püspököt emlegetik.

+ (Palóczy László fia), ki mint őrnagy, az olaszországi magyar legiő-ban szolgál, a „P. L." szerint e hó 5-én Genf-be érkezett, s onnan az atyja iránt tanusított tisztelet és ragaszkodásért köszönőlevelet szándékozik intézni a pesti országgvűléshez.

+ (Teleki temetése napján) a „Csatár" szerint 35,000 ember jött át Budáról a lánchidra.

+ (Egy lipótvárosi utcát) a Margit-szigettel szemközt, Teleki-utcá-nak neveztek el.

+ A „P. Hírnök" az egyetlen lap, mely fölleslegesnek tartja, csak egy árva szóval is megemlékezni arról, hogy mikép fogadtatt gr. Teleki László halálának híre a vidéken, s mikép gyászolja a főváros és az egész ország. Mindössze csupán halálát jelentette.

+ (Debreczenben) épen akkor, midőn gr. Teleki halálának szomorú híre a városban elterjedt, a finácsozók katonái fedezet alatt sorra kutatták a boltokat. A többi közt egyes kereskedésekből több mázsányi dohányt koboztak el.

+ (Pest város) f. hó 15. közgyűlésben belvárosi ker. főorvosnak Halász Géza választott meg. A Rókus-kórház szülészeti osztályában főorvos lón dr. Walla, s a bőrbetegségekre, az eddigi tiszt. főorvos dr. Poor Imre, mindketten kórházi főorvosi minőségben.

+ (Stockinger Márton pesti ügyvédnek) a helytartóság megengedte, hogy nevé Tökéyre változtathassa.

+ (Demidoff Kornélia grófnő) a Muzemum kertjében felállítandó 10 új pad költségeire 120 fót ajándékozott.

+ (Simon Eduárd), a francia „Patrie" derék tudósítója, egy Páris-ból vett sürgöny folytán e hó 13-án Pestről hazá utazott. A derék férfitúra, ki hazánk iránt annyi rokonszenvet tanusított, mindenkor szeretettel fogunk visszaemlékezni.

+ (Márton Károly honvédszázados) f. hó 10-én a Rókus-kórházban elhunyt. Temetése mult vasárnap ment véghez, d. u. 5 órákor.

+ A császárfürdő új orvosa Poór Imre, a „Gyógyászat" szerkesztője lón.

+ (Katoná József szobra Kecskeméten) e hó 20-án fog ünnepélyesen lelepleztetni d. e. 11 órákor a főpiacra. A rendező bizottságy minden hazafit tisztelettel meghív az ünnepélyre. Kényelmes elszállásalóról gondoskodva leend, s azért a megjelenők a városnálál jelentkezzenek. Este a kaszinó nagy teremében jótékony táncvizgalom akartak tartani, azonban a közbejött gyász miatt a táncvizgalom elmarad s helyette jótékonyozélu hangverseny lesz.

+ (Ismét hangversenyöz!) Mostanában alig gyözzük regisztrálni a hangversenyözket, annyian vannak. Közelebb Adelburg Agoston lovag, hegedűművész érkezett fővárosunkba Konstantinápolyból. Czélja: hangversenyözés.

+ (A XVI. szepesi város kerülete) megválasztotta grófját és néhány szükséges tisztviselőjét. Kerületi gróf lett: Nics Jakab; tiszteletbeli gróf: Trángous József; főjegyző: Pákh Lajos; főügyész: Hraczy Antal.

+ (Ez is derék!) Esztergomban az adóbehajtás miatt felingerült nép a cs. k. adóinspector ablakait bezuatta, s most nem találkozik üveges a városban, ki az ablakokat megosinálná.

+ (Zavargás Gyözött.) A „W. Ztg." nak távirják Gyözöttől, május 13-ról: „Tegnap este 10 órákor zavargás történt. Nagy néptömege tudult össze a katonai fenytőháza előtt, hogy az itt bezárt négy kezevén huszár erőszakosan kiszabadítsa. A részben felfegyverkezett tömeg közül 3 halva maradt és 15 megsebesült. A katonaság részéről a fenytőházi ör leszurattott és több megsebesített. — A „M. S." értesül, hogy azon négy huszár f. hó 10-én Abdán fogták el. Tekei halálának hírére fegyverestől lovaszánt indultak Pestre. Mi okból tették, nem tudatik. — A „P. N." a zavar okát így adja elő: Mintegy 18-20 huszár a magyarországi események felől hamisan értesülván, fegyverestől lovaszánt elsőként s jött Magyarországra felé, de Rábaközénel az őket eldözö uhlanusoktól utóleretvén, közülük négyen elfogattak s Gyözöbe vittettek, hol a főnében leirt zavargás történt.

+ (A debreczeni állandó színház tervét) Skaliczky, jeles fiatal építész hazánkba kisért s már el is küldé az ottani hatóságnak. A terv, mint a „Sürgöny" értesül, igen sikerült. Az épület stytusa mór-bizanti idom, s mint az újabb színházak, patkóalakban lesz építve. Elöl egy oszlopsarnok lesz s előlött a foyer; a nézőhely igen tágas, földszinti és elsőemeleti páholsorral s erkélyvel; a színpad közelében páholyülésekkel, karzattal s a földszinti kényelmes bejáratok mellett számos zártzákkal lesz eláltva. A színház az előleges költségvetés szerint 140 ezer fba fog kerülni.

+ (A felelhetetlen emlékü civilizátorok korából) a „P. N." felhozza curiosum gyanánt azon böles igazságszolgáltatási esetet: hogy a halasi cs. kir. kapitányság több juhászt, tiltott löportartásért 25 botra ítélvén, midőn közölők egy a 21-ik ütésnél elájult, a fennmaradt 4 bottileteket, hogy kárba ne vesszen, négy társa közt osztotta ki ráadásépen.

+ (Egy tolvajszerka.) Bánfi-Hunyadról írják, hogy Mikovini Ágoston szentkirályi cs. k. közjegyző a számadását megelőző éjjel onnan a mála levő közúgi pénzzel megközött. Azonban Gyarmathy Zsigmond szolgabiro Nagyváradra elje távirattal, s így szépen visszakísérték a szökevényt. A derék ur oly kegyes volt, hogy 1000 fót ígért, ha szabadon bocsátják, de könyörületlen fűlekre talált.

+ (Sas Károly csongrádmegyei orvos) közelebb szerencsétlen halállal mult ki. Ugyanis éjjel a mágocsi puszttára utazván, egy fordulat alkalmával a hirtelen megszegeült kocsiából utitársával együtt kilökette, esés közben a köztük volt puská elülése miatt halálosan megsebesült. Azon borzasztó kinok közt, melyeket pár órá mulva bekövetkezett halálaig szenvedett, végrendelet tón s abban az Akademiának 1000 fót hagyományozott.

+ (A kecskeméti vlt. cs. k. megyetörvénysszéknél alkalmazott morva fogalmazó jelenleg vizsgálat alatt áll, mert a kezeigyebe esett törvénysszéki pénzből 120 fót elikkasztott. Ez a derék ember már régebben is öt évi börtönre volt ítélt sikkasztás miatt. Ily mákviságokat alkalmaztak nálunk a bukotti rendszer korifeusai!

+ (A himlő) hírszerint hazánk több vidékén kezd uralkodni. [Figyel-mestetjük az illető szülőket, hogy gondoskodjanak gyermekeik beoltásáról. Pesten az orvosegyetemi épületben május elejétől kezdve minden szombaton d. u. 2 órákor ingyen oltatnak be a gyermekek üdevéhimlővel, avagy természeti tehénhimlővel. Vidéken az oltást a járási orvosok kezelik.

+ (Verőcén), a „Cs. Kör" szerint, közelebb két magyar katonát löttek agyon szökési kísérlet miatt. Mivel a magyar katonák vonakodtak fegyvereiket testvéreikre emelni, az ítéletet oláh katonasággal hajtották végre.

+ (A szegedi piacon) az ottani lap szerint, a sertéshust nem igen merik venni. Okául egy történetke mondatik, mely bécsi lapok szerint Németországban fordult volna elő, azonban némely rosszakarutak úgy terjesztik Szegeden, mintha ott történt volna. Bécsi lapok ugyanis nemrég egy esetet közöltek, melyszerint egy németországi városban egy leánya meghalván, szülii kedves babáját is mellé zárták a koporsóba. Néhány hét mulva az anya ugyane bábút a sírásó leánykájánál, pillantá meg, ki az anya kérdéseire megvallá, hogy atyjától kapta. Vizsgálat rendeltetvén, a sír felásá-tott, s a koporsó üresen találtatott. Kiderült továbbá, hogy az istentelen sírásó, sertéseit eladásra az ifju halottak tetemeivel hízalá. Most a börtönben ül. — A „Sz. H." igyekszik megnyugtanni a szegedieket, hogy az elmondott történet nem Szegeden fordult elő, s azért bátran vehetnek sertéshust.

+ (Májusi hó Olaszországban.) A Bolognából Ravennába járó gyorskocsi f. hó 6-án a szokottnál jóval később érkezhetett meg, akörnyéken esett nagy hó miatt. Ily eset is ritkán fordul elő a természetben, kivált Olaszországban.

+ (Felső-Fehérmeyve megválasztotta tisztjeit.) Főbirák lettek: gr. Haller Ferencz, Csongrádi István; alispánok: Szoboszlai Lajos, Papin János; főjegyző: Sebessi István; főügyész: Fogarasi János.

+ (A „Fortschritt" szerkesztője) a bécsi maoskazenéről irt cikke miatt 4 havi fogságra s 250 ft. pénzbürságra ítéltetett. A kiadó 50 ft. pénzbürságbán marasztaltatott el.

+ (Uj bolygó.) A düsseldorfi csillagda főnöke dr. Luther, m. hó 29-én uj bolygó-csillagot fedezett föl a Mars és Jupiter közt, s „Leto" nevet nyert. Az idén már öt bolygót fedeztek föl s jelenleg 76 kisebb nagyobb bolygót ismerünk.

+ (Besztercze vidéke) f. hó 3. és 4-ikén szervezte magát. A szászok határozottan az unio és az 1848 iki törvények mellett nyilatkoznak A városban magyar unio-zászlók lobognak. A Reichsrathról hallani sem akarnak. Így aztán jóbarátok maradunk.

+ (Fiume környékén) e hó 3.—4-ike közt jégzápor volt, mely tetemes károkat okozott. Szolgáljon az figyelemzetésül gazdáinknak, hogy terményeiket ideje korán biztosítani el ne mulasszák.

+ (Szászországban) april 30-án oly hideg volt, hogy egy 20 éves mesterlegényt megfagyva találtak az árokban.

+ (A mendozai földrenegés Amerikában), melyről lapunk mult számában emlékeztünk, 2000 házat rombolt össze s 350 millió frank kárt okozott.

+ (Zenta városának) elhatározta, hogy a község pénztárából az Akademia tökéjéhez 3000, palotája építéséhez 1000, a Szechenyi-szoborhoz 200 s a Petöfi-szoborhoz 100 fital járuland, mely összegek haladéktalan elküldése meghagyott. Ugyancsak Zentán az adó erőszakos behajtása is fogantatba vétetett.

— (A miskolci kereskedősegédék) Hollosy Béla pesti kereskedő hírlapokutján történt felszólítására, a kereskedésben előforduló műszavak magyarosítása" czéljára 21 fót küldtek be. Az adakozók névsora: Mezösi Vilmos 5 ft, Ganovszki János 1 ft, Czirbesz Lajos 1 ft, Zochor János 1 ft, Csakó István 1 ft, Polcz Ferdinánd 1 ft, Neilinger János 1 ft, Rasztokay Gyula 1

ft. Gánovszky Soma 1 ft, Udvardi Béla 1 ft, Adriányi Béla 1 ft, Stádler János 1 ft, Szönyi István 1 ft, Telegdy Lajos 3 ft, Ruddy János 1 forint.

+ (A közelebb elhunyt idősb Majláth Gyözgy) a magyar Akademiának 2000 fót hagyományozott.

+ (Az Akademia palotájára és tökéje gyarapítására) még mindig tetemes adakozások történének. Így újabban Sopron városa nemesi pénztárából 1000 fót adományozott az Akademia palotájára s ugyanannyit alaptökéjére; Szent-Endre városa pedig 200—200 fót ajánlott mindenik czélra; Nyitra megye magánpénztárából 1000 fót adott a palotára; végre Zsembery Imre 315 fital gyarapítá a nevezett intézet pénzalapját.

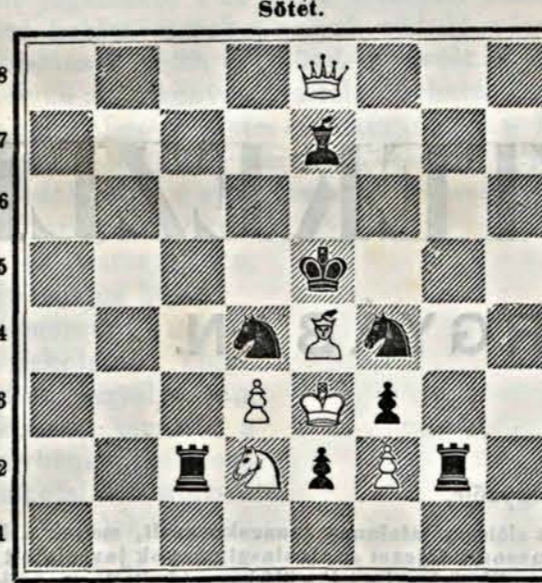
— (Adakozás.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez a mult héten be-küldetett:
Szechenyi emléksobrára. Az eperjesi evang. alsó és felső elemi iskola növendékei 11 ft 46 kr.

A buzgó lelki kis adakozók nevei: Az alsó elemi osztályból: Binder Luczi 12 kr. Chalupka István 10 kr. Dzurányi Gy. és K. 10 kr. Fizéli Gyula 50 kr. Frideri Lajos 10 kr. Furrmann Gyula 10 kr. Glock Aurél 10 kr. Gräser Viktor 15 kr. Jeszenszky Lajos 10 kr. Joob Bertalan 10 kr. Joob Marozel 10 kr. Kéler Zsaiga 10 kr. Kovácsy Józsi 10 kr. Kreisel Otto 10 kr. Krivos Gyula 20 kr. Laekner Árpád 10 kr. Laekner Kálmán 10 kr. Major Tiboroz 20 kr. Páter Árpád 10 kr. Páter Kálmán 10 kr. Pesko János 5 kr. Puchert A. és Gy. 10 kr. Schulek Géza 10 kr. Schulek Jenő 10 kr. Steinbübel Lajos 10 kr. Wandt András 10 kr. Thoror Gyula 10 kr. Wanczák Lajos 10 kr. Wanczák Samu 10 kr. Thórán Gyula 10 kr. Repaszky Emil 10 kr. Boros Kornélia 10 kr. Gróz Bertó 10 kr. Dzurányi Irma 10 kr. Dunkel Irma 14 kr. Gräser Mili 15 kr. Haisch Gizella 30 kr. Hazzsinszky Gy. 30 kr. Hönösch Irma 30 kr. Hönösch Kati 30 kr. Hvistko Mili 10 kr. Jeszenszky Mili 10 kr. Kéler Erzsébet 8 kr. Kesmarszky 40 kr. Kiszél Kamilla 10 kr. Kovácsy Mária 10 kr. Latzo Matild 10 kr. Pazár Regin 10 kr. Stromp Theréz 10 kr. Szuchowacsky Aga. 10 kr. Waniek Irma 11 kr. Waniek Leont 11 kr. — A felső osztályban pedig: Boros Samu 10 kr. Frideri Adolf 10 kr. Groh Arthur 20 kr. Joob Imre 1 ft. Kottler Otto 10 kr. Lórencz Károly 20 kr. Sándor Kálmán 20 kr. Schirger Gusztáv 20 kr. Schwarz Gusztáv 5 kr. Tritsch Leo 50 kr. Stehlo Gusztáv 1 ft. Fizély Béla 30 kr. Molnár Gyula 20 kr. Schwarz Ede 5 kr. Schneider Gyula 20 kr. Prunyi István 5 kr. Összesen 4 ft 45 kr., az alsó osztályból 7 ft 1 kr. Összesen 11 ft 46 kr. a. é.

SAKKJÁTÉK.

73-ik sz. feladvány. — Rothfeld Jözseftől.

(Ajánlvá Willmers Rudolfnak, viszonzásul.)

Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

A 68. szamu feladvány megfejtése. (Lloyd Sámueltől.)

- Világos. 1) F h 6 - g 7 K e 4 - d 5
- 2) F h 5 - e 8 K d 5 - c 5 A)
- 3) V b 2 - d 4 ±

Világos. A) Sötét. Világos. B) Sötét.

Helyesen fejtek meg. Vessprámben: Fülöp Jözsef. — Lesson: b. Meszéna István. — Pesten: Cselkö Gyözgy. — Parabutyban: Rothfeld Jözsef. — B.-Ujvároson: Kovács Lajos. — Monakon: Skvör Antal. — Kis-Kürtösn: Csemiczky Károly.

Rövid értesítések. Kis Kürtös: Cs. K. A 70 sz. f. kétféle képmi megfejthetéségen nagyon kételkedünk. Mi tudunk egy lépést, mely az ön második megfejthetésé gátolja. — Parabuty: R. J. Az utóbbi két feladványt könnyűnek találtuk.

Színházi napló.

Péntek, május 10. A színház, gr. Teleki László temetése miatt zárva volt.

Szombat, máj. 11. „Bánk bán." Eredeti opera 3 felv. Erkel Ferencz-től. Vasárnap, május 12. Károlyi Lajos kolozsvári színész utolsó fölép-

teül: „Szökött katoná." Eredeti népszimű 3 szakaszban, énekekkel és tánc-zal. Irta Szigligeti. Károlyi Lajos, ezuttal az ezredes szerepében lépett föl, s szép sikert aratott. A párbaj jelenet után tapsokban és kihívásban része-sült. Színházunk igen hasznáható tagot nyerne benne, szerződtetése esetére. Bognár Vilma és Fűredi dalai tetszetek. Az uratjátászo szabódegnyt Szer-dahelyi helyett, Szilágyi Béla adta. E változásnak nem örültünk, mert bár ez utóbbi hangtára és termetére nézve Szerdahelyhez meglehetősen hasonlít, de hiányzik belőle ama kedélyesség, melyet e szerep követel. Közönség ki-sebb volt, mint vasárnapokon szokott lenni.

Hétfő, május 13. „Stuart Mária." Történeti szomorujáték 5 felv. Irta Schiller Frigyes. Jókainé kitűnő művészzel személyesíté a czim szerepet. Számos taps és ismételt kihívásokban részesült. Lendvai is megérdemlé azon tapsokat, melyek játéknak sikerültebb helyeit követték. Szathmáryné „Erzsébet királynője" hiányos volt.

Kedd, május 14. „Eszak csillaga." Opera 3 felv. Zenéjét írta Meyer-beer. Sajnálni lehet, hogy ez operát, melyre a közönség még mindig nagy számmal szokott megjelenni, most annyi kihagyással adják. Nevezetesen, a második felvonás végjelene, mit régebben színpadi katonái zenekarral, ágyudörgés mellett, valóban nagyszerűen adtak, most mindezek kihagyásá-val egészen el van rontva.

Szerda, május 15. „A mama." Eredeti vígjáték 3 felv. Irta Szigligeti. Csütörtök, május 16. „A windsori vig nők." Vig opera 3 felv. Zenéjét írta Nicolai.

Szerkesztői mondanivaló.

5644. Solyomkó romjai. A rajz használhatatlan gyöngö. Egy jó rajzoló kezére kérjük azt biznani s akkor a gondosan összeállított szövegnek szivesen vesszük hasznát.

5645. Mistrichi barlang. Ily tárgy hazai közleményeink egy időre háttérbe fogják szorítani.

5646. Debreczen. K. K. Az észrevételek lényegét mi is osztjuk, de arról nem tehetünk, hogy egyik fametszvény jobban sikerül mint a másik. Tessenek rajzintául a jobbakat kiválasztani.

5647. N.-Várad. M. G. A rajzot s cikket vissza fogjuk küldeni.

5648. Debreczen. Cs. S. A kívánt arcképre még nem kerülhet rá a sor.

5649. Caesar halála. Szép kísérlet, de még csak — kísérlet. Bevégzett művet kérünk majd idővel.

5650. Söskut. Használható.

5651. N.-Körös. A költemény reánk nézve későn érkezett.

5652. T-Igar. K. S. A közlemény eléggé érdekes, de nem tartjuk czélszerűnek az ily reccimintákat egyes ember ellen — jó remény fejében.

5653. Vers ismét egy szekérkással érkezett be a mult héten. Lehetlen volna, csak czimeiket is mind elősorolni. Legyenek meggyözödéve az illetők, hogy az igazi tehetség ki nem kerülí figyelmünket, ámár a közlölthető költemények kiadására sincs elég terünk. A nagyobb részben azonban mindig elég egy két sor elolvasása — s ezekre nézve nagyon sajnáljuk, hogy már elmúlt a tél és kandalló.

Nyilt tér. *

Az „Anker" számadási jelentése 1859. évről. Hirdetési hasábjan-kban a P. U. 19. számában az „Anker" életbiztosító egylet sokszor emle-getett első 1859. évi egyensuly kimutatása, végre napvilágot látott. Ugyan-

*) E rovatban közlöltek cikkékert csupán a sajtóhatóság irányában vállalt felelősé-gét a Szerk.

ekkor küldő hozzánt az igazgatóság, az erre vonatkozó számadási jelentést is, mely a bevégzett számadást minden oldalról fölvilágosítja és igen kielőgítő képet nyújt a rövid idő alatt oly rendkívüli fontos jelentőségre emelkedett társulat állásáról. A jelentés kimutatja, hogy az „Anker“ keletkezésének első évében a haláleset és ellen biztosításokra csupán 5163 biztosítás fedezésére 12,264 613 forintot határozott, holott a biztosítottak halandósága véletlenül oly kedvező, hogy csak 2 fizetés történt 6091 forinttal, ámbar Deparcieu erkölcsöségi táblázata folytán, mely szerint a társulat számadásait kezeli, 11 haláleset 45,336 forint volt kilitásban.

A kezelési illetékek a különféle túlélti társalkozásokból, melyek 1859. dec. 31-ig 5,025,478 forintot tettek, 250,801 fra mentek, mi által lehetőségessé lön, hogy a névleges előleges berendezési más költségek, már az első évben fedezve legyenek. A mennyire mi ez életbiztosítás állását ismerjük, erre a külföld bármely hatalmas egylete sem képes; vegyük fela körülményt, hogy minden kiadás az érdeklettek és részvényesek nagy megnyugtatósa már az első kezelési évben fedezve volt, mivel azáltal igen veszélyes szirt volt kikerülve. Az számadási jelentés hasonlólag vonakodása okát is elöadja, mivel mint tapasztalánk, a sokszorosan emlegetett egyensúly foganatosítása csak ez évi január 31-én sikerült, s jutott az államigazgatósághoz. Czélszerű intézkedés volt azon gondolata is az igazgatósági tanácsnak, hogy az első év bevégztével a nyermények, mint a testvér intézeteknél ne rovatassanak föl, mivel a kormány a biztosítottak jövőjét biztosítani ohajá, mely minden változásnál, a valószínűségi számításal is daczolhat.

E tusa eredményeként a mult év végén egy új általánosságban érvényes szabály jött létre, minden biztosítási társulat részére, melyben az államigazgatóság a részvényesek javára talán aggasztó gondot fordított, csupán azon mértékben, a mint a kezesség a biztosítók részére volt, emelkedék az életbiztosításban részvét általában, melyek az ország általános hasznu intézkedéseikhez tartoznak. E pontból a kormányzati rendszabály okadatot mentetgetőzése oly kevésé tetszik ki, mint mi az államörökösödésnek barátai vagyunk. Az „Anker“ e tekintetben látszik haladni, mert noha szabadságában állott eredeti egyensúlyát némi módosításokkal megtartani, készenek nyilatkozik az 1860. novemberi új rendszabály visszahatását megengedni és ehézképezt az 1859-ik évre egy új, szigorubb számadási határozatot alapítani.

Az „Anker“ ezáltal saját előnyét a legelhatározottabban óvta meg mivel most minden biztosítási ágazat tartalékát gazdagon fedezve látjuk és az ifju intézet soliditásában kétséget egészen elozslatá. De miután az igazgatóság, daczára e korlátoltságának mégis 11 százaléket, mint folyó kamatot a részvényesek közt kiosztani képes volt, örömmel constatirozzuk mindazt, mi az előrelátó kezelést és a nyilvánosság czélszerű alkalmazását lehetővé teszi.

HETI NAPTÁR.

Hó-és hetinap	Katholik. és Protest. naptár	Gör.-orosz naptár	Nap-kelet nyug.		Izraelit. naptár	Hold-kelet nyug.	
			6. p.	6. p.		6. p.	6. p.
Május			Május (ó)		Siván		
19 Vasár.	F Pünk. v.	F Pünk.	7 A2 † Felt.	4 21 7 32	10	1 46	1 17
20 Hétfő	Pünk. hétfő	Pünkh.	8 János	4 20 7 33	11 Simon	3 7	1 38
21 Kedd	Szilárd. Vál.	Szilárd	9 Izásias pr.	4 18 7 34	12	4 31	2 2
22 Szerda	Iloa Kánt. †	Iloa	10 Simeon	4 18 7 35	13 Sám.	5 56	2 29
23 Csütör.	Dezső püsp.	Dezsér	11 Motius v.	4 17 7 36	14 gyöz.	7 20	3 3
24 Péntek	Johan. öz. †	Janka	12 Ephan.	4 16 7 38	15 Mak.	8 35	3 45
25 Szomb.	Orbán püs. †	Orbán	13 Gliceria	4 14 7 39	16 35 S.	9 38	4 40

Holdnegyed : ● Holdtölte 24-kén 7 óra 21 perczkor reggel.

TARTALOM.

Czuczor Gergely (arczkép). Zilahy K. — Két piszloty. Pájer Antal. — Az a hajdan... Szolga Miklós. — Zríni Peter és Frangepán Ferencz halála (vége, képpel). Pauler Gyula. — Felső-borsodi képek (folytatás, 2 képpel). — László Károly levelei Amerikából (folytatás). — Egyveleg. — Tarház : Deák Ferencz mint szónok. — Palóczy László temetése Miskolczon. — Gróf Teleki László halála. — Ipar, gazdaság, kereskedés. Irodalom és művészet. Közintézetek, egyletek. Közlekedés. Mi újság? Sakkjáték. Színhási napló. Szerkesztői mondanivaló. Nyitit tér. Heti naptár.

Felelős szerkesztő Pákh Albert : (lak. magyar-utca 1. sz.)

Előfizetési fölhívás

ily című müre :

Az

ORSZÁGBIRÓI ÉRTEKEZLET,

TÖRVÉNYKEZÉS TÁRGYÁBAN.

Közli

Ráth György,

országbirói elnöki titkár, és az értekezet jegyzője.

Haszánk jelen átmeneti korszakában alig vonható valami magára inkább a közfgyelmet és érdekeltséget, mint az országbirói értekezet, melynek czéja volt a hazai törvénykezést olykép rendezni; miszerint a magyar anyagi és alaki jog a kor szemlével, a megváltozott helyzet igényeivel, a lefolyt 12 évi időkés alatt támadt új jog- és birtokviszonyokkal összhangzásba hozatván, az időközben alkotmányellenes uton életbeleptetett rendeletek, a magánjog oátalma alatt álló érdekek sérelme s jogfolytonosság fennakadása nélkül, hatályon kívül helyeztethessenek.

E közfgyelmet és érdekeltséget csak fokozza most azon körülmény, minél fogva a nevezett tanácskozmány értekezeletoinek eredménye, egy rendszeres munklat alakjába öntve, a képviselőház határozata alá van terjesztve; hogy a nemzet belenyugvás által átmeneti híddá váljék a jogélet jelene és azon jövője közt, a melynek számára a rendszeres codificatió joga és kötelessége fenntartva van.

De bármiként alakuljanak is a viszonyok; ezen értekezet javaslata a régi magyar jog alapjai és az új jogszabályok, jogalakok és birtokviszonyok közt, a kiegyenlítésnek oly sok elemét foglalja magában, miként az, habár ideiglenes törvény erejére nem is emelkednek, a későbbi törvényhozás részére igen bő s igen hasznos anyagul fog szolgálni.

A mű két kötetre osztható, összesen négy fejezetben jelenedik meg. Az első fe-

jezet az értekezet előleges, általános tanácskozmását, melyek a kiindulási pontot körvonalozzák; a második fejezet az alvალაშტმანყოқ javaslatait és a különveleményeket; a harmadik fejezet a teljes ülésben módosított s megállapított javaslatot foglalja magában, azon rendszeres alakban, a mint az a képviselőház elé terjesztve lön; végre a negyedik fejezet a részletes tanácskozmásokat, vappis a teljes ülések azon vitaközösait adja, a melyek a vég-megállapodást eredményezik s különös érdekek birtak azon jogtudósokra nézve, a kik a törvény tanulmányozásában s alkalmazásában annak okát és célját (ratio et finis legis) kutatják, mely tekintetben a részletes viták a leghübb és leghibosb irányt szokták nyujtani.

Az értekezetben tartott összes beszédek és vitaközösök egész terjedelmükben gyorsiróli följegyzés után lettek fölveve, s különösen a második fejezet oly egyes különveleményeket is tartalmaz, melyeknek ismerete ugyan a tanácskozmány eredményének kellő indokolására és felvilágosítására okvetlen szükséges, de melyek annak idején az összegyült anyag nagy halmaza miatt a napisajtó által nem közölthetettek.

Gondoskodva lett arról is, hogy ezen körülbelül 45—50 ivre terjedő törvénykezés mindennemű ágait tárgyazó műnek gyakorlati használatra betárendés matatókkal, az egyes ülések rövid tartalmának előrebocsátásával stb. könnyítsenek.

Előfizetési díj az egész munkára 5 ft. o. é.

Az első három fejezet még e napokban hagyandja el a sajtót, az utolsó körülbelül 25—30 ivre terjedő fejezet pedig szintén a lehető legrövidebb idő alatt két füzetre osztva fog megjelenni.

Az előfizetési pénzek Landerer és Heckenast könyvnyomdájába (Pest, egyetem-utca 4. szám bérmentesen) intézendők. — A példányok, melyek vidékre rendeltenek meg, postán bérmentesen küldetnek szét. — Tíz előfizetett példányra egy ingyenpéldánnyal szolgálunk. Pest, május 12-én 1861.

Landerer és Heckenast könyvnyomdája, (Pest, egyetem-utca 4. szám).

3745 (1—3)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten 1861.

21-ik szám.

Nyolczadik évi folyam.

Pest, május 26-án 1861.

A Vasárnapi Ujság hetenkint egyszer nagy negyedréthben 1 1/2 iven jelenik meg. Előfizetési díj Buda-Pesten házhöz küldve vagy postal uton külön a Vasárnapi Ujságra félre 3 ft., a Politikai Ujdonságokkal együtt 5 ft. új pénzben. A Vasárnapi Ujság a Magyar Sajtóval együtt (a Politikai Ujdonságok nélkül) félre 12 ft., évnegyedre 6 ft. új pénzben. — Az előfizetési díj a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (Pest, egyetem-utca 4. szám) bérmenten utasítandó. (Szerkesztőségi szállás : magyar-utca 1. szám.)

Máday Károly.

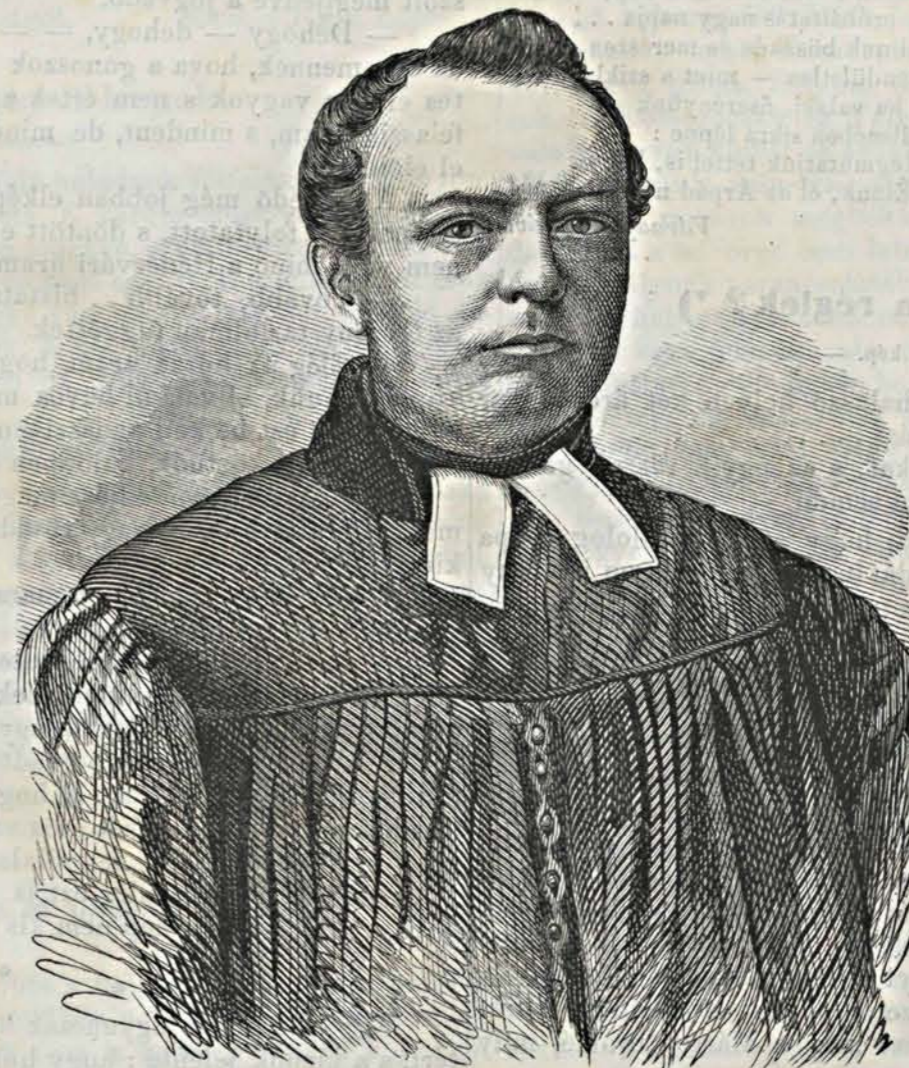
Hogy a mult évek sanyarusága, az önkény zsibbasztó nyomása, legalább egy részben, megszünt s most már némi alkotmányos küzdelmekben kísérhetjük meg erőnket : sok tekintetben azon férfiak tántoríthatlan viseletének köszönhetjük, kik megemlékezésén ősi szent jogainkról s az értök elvérézett marttyrok szenvedéseiről, szilárd kebelt tártak a reájok zuduló vészek ellenébe. A magyar protestánsok 1859. évi küzdelme volt az első rendíthetlen sziklafal, melyen az önkényes rendeletek hatása megtört — mint arra még mindnyáján elevenen emlékezünk. S e küzdelem egyik erős lelkü hőse volt Máday Károly is, kit ennek következtében a tiszai ev. egyházkerület a superintendensi díszes hivatalra emelt.

Máday Károly született Késmárkon, Szepesmegyében, az 1821-ik év május 30-án.

Első ismereteit nyerte szülővárosa iskoláinak elemi és algymnasiumi osztályaiban. Onnan Miskolczra menvén a magyar nyelvbeni tökéletesítés végett, iskolai bizonyítványának „észrevételek“ rovatóba azt íktatta be az iskolai igazgatóság : „Corpore parvus, animo magnus.“

Miskolczon két évet töltvén, Eperjesre ment, hol az 1838-ik évtől az 1842-ik évig mint Vandrák és Munyay tanárok tanítványa, egyszermind nyilvános tanítóképen alkalmaztatott, mely minőségben tanulóársainak a görög nyelvet adta elő.

Szegény szülőtől különösen számos fiatalabb testvére miatt segedelmet nem igényelhetvén, korán foglalkozott a magántanítással és neveléssel. Eperjesen ösztöndíjban is részesült. A tiszai ev. egyházkerületi „Coordinatio“ szerkesztéséről híres és a protestánsok által hálás emlékezettel kegyelt Berzeviczy Gergely két fiuokájának három évig volt nevelője.

MÁDAY KÁROLY.

Az 1844-ik évben kiment a külföldi egyetemekbe, s Berlinben egy, Greifswaldban két, Jénán pedig fél évet töltött, miközben Greifswaldban a Szirmay-féle ösztöndíjat élvezte. A szünidőket utazási kirándulásokra fordította és így bejárta Németország nagyobb részét, Sveiczot, Lombardiát, Velenczét, Dán- és Svédország déli részeit.

Az 1846-ik évben szeretett hazájába visszatérvén, Bécsben találta a miskolczi egyház meghívó levelét, melyben őt a gymnasium igazgatóságával, ideiglenesen próba-évi állomással megkínálta, azonban ezen hivatalában az egyház által már az első félvi vizsgálatok után állandósítottat.

— A lelkesi pályára kiváló szeretettel készült zsenge kora óta; különösen ösztönt találván szülőinek azon elbeszéléseiben, miszerint egyik elődje a protestánsok üldöztetése korában, Szepesmegye Batizfalva községében, a templomtól elvenni akaró biztosságnak buzgó feláldozással ellenállott, mondván, hogy csak holt testén keresztül mehet be a templomba. — Hogy azonban lelkesi hivatásának díszesen megfelelhessen, azon volt mindenkor, hogy egyetemessé műveltséget is szerezzen, s azért tanulta Eperjesen a jogot is, és a szakához tartozó héber, görög és latin nyelvek tanulását is. Az egyházi szónoklatban magát gyakorlatilag is kiképezendő, már 17 éves korában prédikált Rokusz község egyházában. — Miskolczon pedig mint tanár, köteles volt egyszermind prédikálni is, — mostani állomására, a bélai egyház papjaul megválasztott 1850-ik évben, s kevéssel ezután dékánja lett a szepesi 13 városi esperesség községeinek, később az egyházkerület jegyzője is. Mint ilyen hivata-